

I. Síkgeometria I

Bevezetés a síkgeometriába

Szakaszok; sokszögek átlói

1. A szakasz kétszereséből az eredeti szakaszt a szakaszfelező merőleges és a kétszeres szakasz metszéspontjának megjelölésével kaphatjuk. A felezéspont és a kétszeres szakasz bármelyik végpontja meghatározza a szerkesztendő szakaszt.

2. A $3m - 2n$ szakasz csak akkor szerkeszthető, ha $3m - 2n \geq 0 \Rightarrow m \geq \frac{2}{3}n$. Egyenlőség esetén a keresett szakasz 0 hosszúságú.

3. Legyen a két szakasz összege $a + b$, különbsége $a - b$ és $a + b > a - b$! Az összeg- és különbségszakasz összege a nagyobb szakasz kétszeresét adja ($a + b + a - b = 2a$), így ennek felezésével a nagyobb szakaszhoz jutunk. Az összeg- és különbségszakasz különbsége a kisebb szakasz kétszeresét adja ($a + b - (a - b) = 2b$), így ennek felezésével a kisebb szakaszhoz jutunk.

4. Legyen a két adott szakasz $2a + b$ és $2a - b$! $2a + b + 2a - b = 4a \Rightarrow A$ $4a$ szakasz felének felezésével az egyik szakaszhoz jutunk. $2a + b - (2a - b) = 2b \Rightarrow A$ $2b$ szakasz felezésével a másik szakaszhoz jutunk.

5. $CD = CB + BD \Rightarrow BD = CD - CB = 8$ cm; $AD = AB + BD = 10$ cm + 8 cm = 18 cm.

6. a) $AC + BD < AB$ miatt a pontok $A; C; D; B$ sorrendben helyezkednek el.
 $CD = AB - AC - BD = 14$ m;

b) $AC + BD > AB$ miatt a pontok $A; D; C; B$ sorrendben helyezkednek el.
 $DC = AC + BD - AB = 4,7$ m.

7. $AB = 5$ cm $\Rightarrow F_1B = \frac{5}{2}$ cm; $BC = 17$ cm $\Rightarrow BF_2 = \frac{17}{2}$ cm; $F_1F_2 = F_1B + BF_2 = 11$ cm.

8. Legyen az AB szakasz felezőpontja F_1 , az AC szakasz felezőpontja pedig F_2 .

a) **1. eset:** B elválasztja A -t és C -t. $AF_1 = 50$ m; $AF_2 = 80$ m;

$AF_2 = AF_1 + F_1F_2 \Rightarrow F_1F_2 = AF_2 - AF_1 = 30$ m.

2. eset: A elválasztja B -t és C -t. $AF_1 = 50$ m; $F_2A = 80$ m;

$F_1F_2 = F_1A + AF_2 = 130$ m.

b) **1. eset:** C elválasztja A -t és B -t. $AF_1 = \frac{a}{2}$; $AF_2 = \frac{b}{2}$;

$AF_2 + F_2F_1 = AF_1 \Rightarrow F_2F_1 = AF_1 - AF_2 = \frac{a-b}{2}$. C és F_1 sorrendje nem befolyásolja a megoldást.

2. eset: A elválasztja B -t és C -t. $AF_1 = \frac{a}{2}$; $F_2A = \frac{b}{2}$; $F_2A + AF_1 = F_2F_1 = \frac{a+b}{2}$.

9. $AC = AB + BC = a + b$; $AF = \frac{1}{2} \cdot AC = \frac{a+b}{2}$.

10. $AP:PB = 2:3 \Rightarrow 2x + 3x = 90 \text{ m} \Rightarrow x = 18 \text{ m}$; $\underline{AP = 36 \text{ m}}$; $\underline{PB = 54 \text{ m}}$.

11. $AP:PB = b:c \Rightarrow b \cdot x + c \cdot x = a \Rightarrow x = \frac{a}{b+c}$; $\underline{AP = b \cdot \frac{a}{b+c}}$; $\underline{PB = c \cdot \frac{a}{b+c}}$.

12. Jelöljük a felezőpontot F -fel, a $2:3$ arányú osztópontot G -vel! $AF = FB = \frac{35}{2} \text{ m}$;

$AG:GB = 2:3 \Rightarrow 2x + 3x = 35 \text{ m} \Rightarrow x = 7 \text{ m} \Rightarrow AG = 14 \text{ m}$;

$AG + GF = AF \Rightarrow GF = AF - AG = 3 \frac{1}{2} \text{ m}$.

13. Jelöljük a felezőpontot F -fel, a $\frac{2}{3}:\frac{4}{15}$ arányú osztópontot G -vel!

$AF = FB = \frac{5,6}{2} \text{ m} = 2,8 \text{ m}$; $AG:GB = \frac{2}{3}:\frac{4}{15} \Rightarrow \frac{2}{3}x + \frac{4}{15}x = 5,6 \text{ m} \Rightarrow x = 6 \text{ m} \Rightarrow$

$\Rightarrow AG = 4 \text{ m}$; $AG = AF + FG \Rightarrow FG = AG - AF = 1,2 \text{ m}$.

14. $AC:CB = 2:5 \Rightarrow 2x + 5x = 42 \text{ cm} \Rightarrow x = 6 \text{ cm} \Rightarrow AC = 12 \text{ cm}$; $AD:DB = 3:4 \Rightarrow$
 $\Rightarrow 3x + 4x = 42 \text{ cm} \Rightarrow x = 6 \text{ cm} \Rightarrow AD = 18 \text{ cm}$; $AD = AC + CD \Rightarrow CD = AD - AC = \underline{6 \text{ cm}}$.

15. $AC = AB + BC$; $DB = DC + CB = -CD - BC$; $AD = AB + BC + CD$;

$AB \cdot CD + AC \cdot DB + AD \cdot BC =$

$= AB \cdot CD + (AB + BC) \cdot \{-CD - BC\} + (AB + BC + CD) \cdot BC =$

$= AB \cdot CD - AB \cdot CD - BC \cdot CD - AB \cdot BC - BC^2 + AB \cdot BC + BC^2 + CD \cdot BC = 0$.

A feladat általánosítható. A pontok más sorrendben való elhelyezkedésekor is fennáll az előjeles szakaszok között felírt összes egyenlőség. Például A, D, C, B sorrend esetén:

$AC = AB - CB = AB + BC$; $DB = DC + CB = -CD - BC$; $AD = AB - CB - DC =$

$= AB + BC + CD$.

16. $AC = AB + BC$; $BD = BC + CD$; $AD = AB + BC + CD$.

(1) $AC^2 \cdot BD + CD^2 \cdot AB = (AB + BC)^2 \cdot (BC + CD) + CD^2 \cdot AB =$

$= (AB^2 + 2AB \cdot BC + BC^2) \cdot (BC + CD) + CD^2 \cdot AB =$

$= AB^2 \cdot BC + AB^2 \cdot CD + 2AB \cdot BC^2 + 2AB \cdot BC \cdot CD + BC^3 + BC^2 \cdot CD + CD^2 \cdot AB$.

(2) $BC^2 \cdot AD + AB \cdot BD \cdot AD = BC^2 \cdot (AB + BC + CD) + AB \cdot (BC + CD) \cdot (AB + BC + CD) =$

$= AB \cdot BC^2 + BC^3 + BC^2 \cdot CD + (AB \cdot BC + AB \cdot CD) \cdot (AB + BC + CD) =$

$= AB \cdot BC^2 + BC^3 + BC^2 \cdot CD + AB^2 \cdot BC + AB^2 \cdot CD + AB \cdot BC^2 + 2AB \cdot BC \cdot CD + AB \cdot CD^2 =$

$= AB^2 \cdot BC + AB^2 \cdot CD + 2AB \cdot BC^2 + 2AB \cdot BC \cdot CD + BC^3 + BC^2 \cdot CD + CD^2 \cdot AB$.

(1) és (2) összefüggések jobb oldala egyenlő, tehát az állítás igaz.

17. a) 4 pont esetén $\frac{4 \cdot 3}{2} = \underline{6}$ lehetséges egyenes van. b) 5 pont esetén $\frac{5 \cdot 4}{2} = \underline{10}$ lehetséges

egyenes van. c) 212 pont esetén $\frac{212 \cdot 211}{2} = \underline{22366}$ lehetséges egyenes van. d) n pont esetén

$\frac{n \cdot (n-1)}{2}$ lehetséges egyenes van. Bármely két pont egyetlen egyenest határoz meg, mivel

semelyik három nincs egy egyenesen. Annyi egyenes van, ahányféleképpen n pontból 2-t ki lehet választani.

18. A kiválasztott csúcsból önmagába és a két szomszédjába nem indul átló. Az egy csúcsból induló átlók száma: a) $5 - 3 = \underline{2}$; b) $16 - 3 = \underline{13}$; c) $\underline{n - 3}$.

19. a) Az egyik csúcsból kiinduló 2 átló 3 db háromszöget hoz létre.

b) Az egy csúcsból kiinduló átlók száma $12 - 3 = 9$. Az 1. átló 1 db háromszöget és egy tizenegyszöget hoz létre a tizenkétszögből. A 2. átló újabb háromszöget és egy tízszöget, a 3. átló a 3. háromszöget és egy kilencszöget, ... a 9. átló a 9. háromszöget és még egy háromszöget, azaz összesen 10 db-ot hoz létre.

c) $(n - 2)$ db háromszög keletkezik.

20. Az n oldalú konvex sokszög egy csúcsából $(n - 3)$ db átló húzható. $n - 3 = 12 \Rightarrow \underline{n = 15}$.

21. Az n oldalú konvex sokszöget az egy csúcsból induló átlók $(n - 2)$ db háromszögre bontják. $n - 2 = 18 \Rightarrow \underline{n = 20}$.

22. $n + (n - 3) = 17 \Rightarrow \underline{n = 10}$.

23. Az n oldalú sokszög egy csúcsából $(n - 3)$ db átló indul. n csúcsból $n \cdot (n - 3)$ db átló indul, de így minden átlót kétszer számoltunk, tehát az összes átlók száma: $\frac{n \cdot (n - 3)}{2}$. A feltétel

szerint: $\frac{n \cdot (n - 3)}{2} = 27$. Ebből a pozitív megoldás $\underline{n = 9}$.

24. a) Egy kiszemelt gyerek minden társával helyet cserélhet, tehát 6 cserepartnere lehet.

b) 1 játékos 6 helyre cserélhet. 7 játékos $7 \cdot 6 = 42$ helyre, de minden cserében ketten szerepelnek, így a valóságos cserék száma: $\frac{7 \cdot 6}{2} = \underline{21}$.

25. Az n oldalú konvex sokszög átlóinak száma $\frac{n \cdot (n - 3)}{2}$.

A feltétel szerint: $\frac{n \cdot (n - 3)}{2} = 6n$. Ebből a pozitív megoldás $\underline{n = 15}$.

26. Az n oldalú konvex sokszög átlóinak száma $\frac{n \cdot (n - 3)}{2}$.

A feltétel szerint: $\frac{n \cdot (n - 3)}{2} = n$. Ebből a pozitív megoldás $\underline{n = 5}$.

Szögek, szögpárok

27. $45^\circ = 90^\circ : 2$, tehát $\sphericalangle$ -et kell felezni.

A szabályos háromszög mindhárom szöge 60° , tehát szabályos háromszöget kell szerkeszteni.

$30^\circ = \frac{1}{2} \cdot 60^\circ$, tehát 60° -os szöget kell felezni. $22,5^\circ = \frac{1}{2} \cdot 45^\circ$, tehát 45° -os szöget kell felezni.

$15^\circ = \frac{1}{2} \cdot 30^\circ = \frac{1}{4} \cdot 60^\circ$, tehát a 60° -os szög felét kell felezni.

28. A 90° -os és a 60° -os szögekből szögfelezéssel és összeadással többféleképpen is szerkeszthetők a kérdéses szögek, például: $105^\circ = 60^\circ + \frac{1}{2} \cdot 90^\circ$; $52,5^\circ = \frac{1}{2} \cdot 60^\circ + \frac{1}{4} \cdot 90^\circ$;

$$75^\circ = \frac{1}{2} \cdot (60^\circ + 90^\circ); \quad 67,5^\circ = \frac{3}{4} \cdot 90^\circ; \quad 135^\circ = \frac{3}{2} \cdot 90^\circ.$$

29. Szerkesztési feladat, megoldását az olvasóra bizzuk.

30. Legyen $\alpha + \beta = \delta$ az egyik, $\alpha - \beta = \varepsilon$ a másik megadott szög! Az értelmezés miatt $\alpha > \beta$ és $\delta > \varepsilon$. A két egyenlet összegéből $\alpha = \frac{\delta + \varepsilon}{2} \Rightarrow$ a nagyobb szög megkapható a megadott

szögek összegének felezésével. Az első és a második egyenlet különbségéből $\beta = \frac{\delta - \varepsilon}{2} \Rightarrow$ a kisebb szög megkapható a megadott szögek különbségének felezésével.

31. Legyen $2\alpha + \beta = \delta$ az egyik, $2\alpha - \beta = \varepsilon$ a másik megadott szög! Az értelmezés miatt $\alpha > \frac{\beta}{2}$ és $\delta > \varepsilon$. A két egyenlet összegéből $\alpha = \frac{\delta + \varepsilon}{4} \Rightarrow$ az egyik szög megkapható a megadott szögek összegének kétszeri felezésével. Az első és a második egyenlet különbségéből

$$\beta = \frac{\delta - \varepsilon}{2} \Rightarrow \text{a másik szög megkapható a megadott szögek különbségének felezésével.}$$

32. $\alpha : \beta = 7 : 3 \Rightarrow \alpha = 7\varepsilon$ és $\beta = 3\varepsilon$. A feltétel szerint: $7\varepsilon = 3\varepsilon + 72^\circ \Rightarrow \varepsilon = 18^\circ \Rightarrow \alpha + \beta = \underline{180^\circ}$.

33. $\alpha : \beta = 5 : 2 \Rightarrow \alpha = 5\varepsilon$ és $\beta = 2\varepsilon$. A feltétel szerint: $5\varepsilon = 2\varepsilon + 54^\circ \Rightarrow \varepsilon = 18^\circ \Rightarrow \alpha = \underline{90^\circ}$ és $\beta = \underline{36^\circ}$.

34. $\alpha + \beta = 216^\circ$ és $\alpha + \frac{\beta}{2} = 180^\circ \Rightarrow \underline{\beta = 72^\circ}$ és $\underline{\alpha = 144^\circ}$.

35. $\alpha + \alpha + 10^\circ + \alpha + 20^\circ + \alpha + 30^\circ = 180^\circ \Rightarrow \alpha = 30^\circ$. A szögek nagysága: $\underline{30^\circ}$; $\underline{40^\circ}$; $\underline{50^\circ}$; $\underline{60^\circ}$.

36. Jelöljük az első és a második sugár szögét α -val! $\alpha + 2\alpha + 4\alpha + 8\alpha = 360^\circ \Rightarrow \alpha = 24^\circ$. A keresett szögek: $\underline{24^\circ}$; $\underline{48^\circ}$; $\underline{96^\circ}$; $\underline{192^\circ}$.

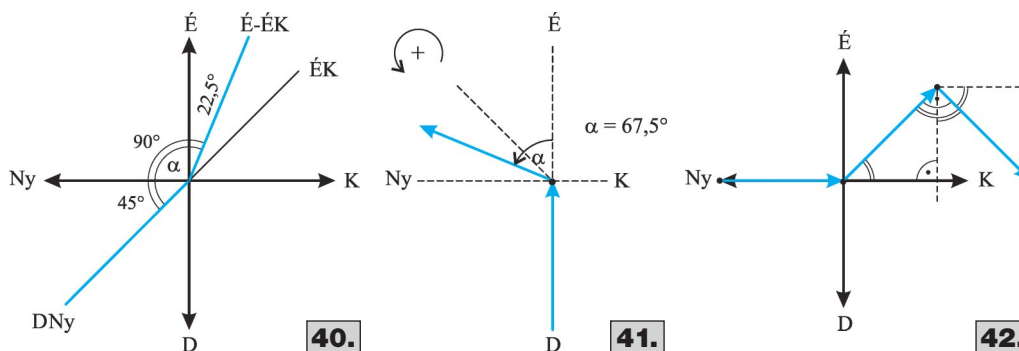
37. 0 órától 12 óráig rendre a mutatók által bezárt szög: 0° ; 30° ; 60° ; 90° ; 120° ; 150° ; 180° ; 150° (210°); 120° (240°); 90° (270°); 60° (300°); 30° (330°) és 0° (360°).

38. 1 óra alatt a kismutató 30° -ot fordul el. a) negyed hét; $\frac{1}{4}$ óra alatt a 30° negyedét tette meg, így a 6-ostól számítva $7,5^\circ$ -ot fordult a kismutató. A nagymutató pillanatnyi állásával $90^\circ + 7,5^\circ = \underline{97,5^\circ}$ -os szöget zár be.

b) fél tíz; $\frac{1}{2}$ óra alatt a kismutató a 30° felét tette meg, így 15° -ot fordult. A nagymutató pillanatnyi állásával $90^\circ + 15^\circ = \underline{105^\circ}$ -os szöget zár be.

c) háromnegyed öt; $\frac{3}{4}$ óra alatt a kismutató a 30° háromnegyedét tette meg, így $22,5^\circ$ -ot fordult. A nagymutató pillanatnyi állásával $90^\circ + 30^\circ + (30^\circ - 22,5^\circ) = \underline{127,5^\circ}$ -os szöget zár be.

39. 1 óra alatt a kismutató 30° -ot fordul el. a) 2 óra 20 perc; a kismutató a 2-höz képest $\frac{1}{3} \cdot 30^\circ = 10^\circ$ -ot, a nagymutató pedig 60° -ot haladt. A bezárt szög $60^\circ - 10^\circ = \underline{50^\circ}$.

b) 3 óra 32 perc; a kismutató a 3-hoz képest $\frac{32}{60} \cdot 30^\circ = 16^\circ$ -ot, a nagymutató pedig $90^\circ + 12^\circ = 102^\circ$ -ot haladt. A bezárt szög $102^\circ - 16^\circ = 86^\circ$.

40. Az ábra jelöléseit használva $\alpha = 45^\circ + 90^\circ + 22,5^\circ = 157,5^\circ$.

41. $\alpha = 67,5^\circ = 45^\circ + 22,5^\circ \Rightarrow$ a hajó nyugat-északnyugati irányban halad.

42. A repülőgép délkelet felé halad.

43. a) $21^\circ 36' = 21,6^\circ$; b) $49^\circ 9' = 49,15^\circ$; c) $51^\circ 24' 18'' = 51,405^\circ$; d) $17^\circ 27' 45'' = 17,4625^\circ$.

44. a) $108,5^\circ = 108^\circ 30'$; b) $20,7^\circ = 20^\circ 42'$; c) $18,3^\circ = 18^\circ 18'$; d) $59,7^\circ = 59^\circ 42'$;

e) $100,01^\circ = 100^\circ 36''$.

45. $\delta = \alpha = 32^\circ 42'$, mert csúcsszögek; $\epsilon = \alpha = 32^\circ 42'$, mert egyállású szögek; $\sigma = \alpha = 32^\circ 42'$, mert váltószögek; $\beta = \gamma = 180^\circ - 32^\circ 42' = 147^\circ 18'$, mert α mellékszögei; $\eta = \omega = 180^\circ - 32^\circ 42' = 147^\circ 18'$, mert α társszögei.

46. $\alpha = 90^\circ - \alpha + 16^\circ 28' \Rightarrow \alpha = 53^\circ 14'$.

47. $\alpha = \frac{1}{5} \cdot (180^\circ - \alpha) \Rightarrow \alpha = 30^\circ$.

48. $\alpha = 180^\circ - \alpha \Rightarrow \alpha = 90^\circ$.

49. $\alpha = 180^\circ - \alpha \Rightarrow \alpha = 90^\circ$. Akkor egyenlő a szög a társszögével, ha 90° -os.

50. a) $\alpha = \frac{2}{3} \cdot (180^\circ - \alpha) \Rightarrow \alpha = 72^\circ$; b) $\alpha = \frac{3}{7} \cdot (180^\circ - \alpha) \Rightarrow \alpha = 54^\circ$;

c) $\alpha = \frac{3}{5} \cdot (180^\circ - \alpha) \Rightarrow \alpha = 67,5^\circ$.

51. a) $\alpha + (180^\circ - \alpha) + (180^\circ - \alpha) = 1 \frac{3}{16} \cdot 180^\circ \Rightarrow \alpha = 146,25^\circ$;

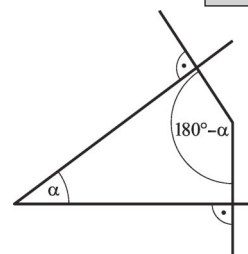
b) $\alpha + (180^\circ - \alpha) + (180^\circ - \alpha) = 1 \frac{5}{9} \cdot 180^\circ \Rightarrow \alpha = 80^\circ$.

52. A feltételeknek megfelelő merőleges szárú szögek nem egyenlők, hanem egymás kiegészítő szögei.

a) $\alpha = 3 \cdot (180^\circ - \alpha) \Rightarrow \alpha = 135^\circ$; $180^\circ - \alpha = 45^\circ$;

b) $\alpha = 4 \cdot (180^\circ - \alpha) \Rightarrow \alpha = 144^\circ$; $180^\circ - \alpha = 36^\circ$;

c) $\alpha = 3 \cdot (180^\circ - \alpha) \Rightarrow \alpha = 150^\circ$; $180^\circ - \alpha = 30^\circ$.

53. A feltételeknek megfelelő merőleges szárú szögek nem egyenlők, hanem egymás kiegészítő szögei. a) $\beta = 11\alpha \Rightarrow \alpha + 11\alpha = 180^\circ \Rightarrow \underline{\alpha = 15^\circ}$; $\underline{\beta = 165^\circ}$; b) $\beta = \frac{1}{3}\alpha \Rightarrow \alpha + \frac{1}{3}\alpha = 180^\circ \Rightarrow$

$\Rightarrow \underline{\alpha = 135^\circ}$; $\underline{\beta = 45^\circ}$; c) $\beta = \frac{7}{2}\alpha \Rightarrow \alpha + \frac{7}{2}\alpha = 180^\circ \Rightarrow \underline{\alpha = 40^\circ}$; $\underline{\beta = 140^\circ}$.

54. $TCA\Delta$ -ben $CTA\angle = 90^\circ \Rightarrow TCA\angle = 90^\circ - \alpha$. Az $ABC\Delta$ -ben $\beta = 90^\circ - \alpha$, így az előző állítással összevetve $TCA\angle = \beta$ adódik. A másik állítás hasonlóan belátható.

55. A párhuzamos szárú konvex szögek nagysága csak akkor különbözhet egymástól, ha társszögek. $\alpha + \beta = 180^\circ$; $\alpha = \beta + 90^\circ$; $\beta + 90^\circ + \beta = 180^\circ \Rightarrow \underline{\beta = 45^\circ}$; $\underline{\alpha = 135^\circ}$.

56. A párhuzamos szárú konvex szögek nagysága csak akkor különbözhet, ha társszögek.

a) $\alpha + \beta = 180^\circ$; $\beta = 90^\circ + \alpha$; $\Rightarrow \underline{\alpha = 45^\circ}$; $\underline{\beta = 135^\circ}$.

b) $\alpha + \beta = 180^\circ$; $\beta = 120^\circ + \alpha$; $\Rightarrow \underline{\alpha = 30^\circ}$; $\underline{\beta = 150^\circ}$.

c) $\alpha + \beta = 180^\circ$; $\beta = 75^\circ + \alpha$; $\Rightarrow \underline{\alpha = 52,5^\circ}$; $\underline{\beta = 127,5^\circ}$.

57. $\delta = 1\frac{3}{5} \cdot 90^\circ = 144^\circ$; $ADB\angle = 180^\circ - \delta = 36^\circ$, mert δ -val társszögek.

$ADB\Delta$ -ben $DAB\angle = 180^\circ - 36^\circ - \frac{144^\circ}{2} = \underline{72^\circ}$.

58. $2 \cdot \frac{\beta}{2} + 2 \cdot \frac{\alpha}{2} = 180^\circ \Rightarrow \angle(f_1; f_2) = \frac{\beta}{2} + \frac{\alpha}{2} = \underline{90^\circ}$.

59. $\angle(a; b) = 2\alpha$; felezője f_1 és $\angle(b; c) = 2\beta$; felezője f_2 . $f_1 \perp f_2 \Rightarrow \alpha + \beta = 90^\circ \Rightarrow \angle(a; c) = 2\alpha + 2\beta = 180^\circ \Rightarrow a$ és c egy egyenest alkot.

60. A keletkezett szögek vagy csúcshögek vagy mellékszögek vagy egyállású szögek vagy társszögek. A csúcshögeknek közös a szögfelezőjük, a mellékszögeknek az **58.** feladat állítása szerint merőleges, az egyállású szögeknek párhuzamos, a társszögeknek pedig merőleges. Az állítás is párhuzamosságot vagy merőlegességet fogalmazott meg.

61. $f_\alpha \perp f_\beta$ miatt az **59.** feladat állítását felhasználva: $\alpha + \beta = 180^\circ$.

A feltétel szerint: $\beta = \alpha + 130^\circ \Rightarrow \alpha + \alpha + 130^\circ = 180^\circ \Rightarrow \underline{\alpha = 25^\circ}$; $\underline{\beta = 155^\circ}$.

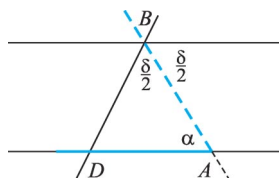
62. Az ábra jelöléseit használva: $\delta_1 = 127^\circ 17'$;

B_1AC_1M négyszögben $360^\circ = \alpha + 90^\circ + 90^\circ + 127^\circ 17' \Rightarrow \underline{\alpha = 52^\circ 43'}$.

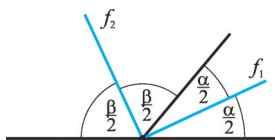
63. 1. eset: A tompaszög az A csúcánál van. A 63/I. ábra jelöléseivel: $\delta_2 = 47^\circ 6' 42''$.

B_1AC_1M négyszögben $360^\circ = \alpha + 90^\circ + 90^\circ + 47^\circ 6' 42'' \Rightarrow \underline{\alpha = 132^\circ 53' 18''}$.

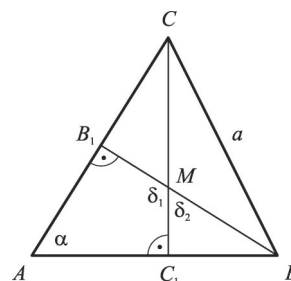
57.

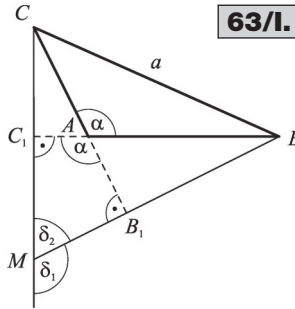
58.

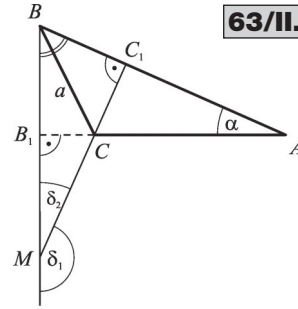
62.

2. eset: A tompaszög a C csúcsnál van. BC_1M derékszögű háromszögben $MBC_1\hat{=} = 90^\circ - \delta_2$;
 AB_1B derékszögű háromszögben $B_1BA\hat{=} (= MBC_1\hat{=}) = 90^\circ - \alpha$.
 A két egyenlőséget összevetve:
 $\alpha = \delta_2 = 47^\circ 6' 42''$.

63/I.

63/II.

Sokszögek szögösszege

64. n darab háromszög keletkezett, szögeik összege $n \cdot 180^\circ$. E szögek közül azok, amelyeknek csúcsa az adott pont, nem tartoznak a sokszög belső szögeihez, és együtt 360° -ot alkotnak. Ezért az állítás igaz.

65. Az n oldalú konvex sokszög egy csúcsból induló átlói $(n - 2)$ db háromszögre bontják a sokszöget. A háromszögek szögei részben vagy egészen a sokszög szögeit alkotják, és a sokszög minden szöge ezen háromszögek szögeiből adódik. A sokszög belső szögeinek összege:

$(n - 2) \cdot 180^\circ$. a) négyszög esetében $(4 - 2) \cdot 180^\circ = \underline{360^\circ}$; b) nyolcszög esetében $(8 - 2) \cdot 180^\circ = \underline{1080^\circ}$; c) tizenháromszög esetében $(13 - 2) \cdot 180^\circ = \underline{1980^\circ}$; d) kilencvenhatszög esetében $(96 - 2) \cdot 180^\circ = \underline{16920^\circ}$;

66. A konkáv csúcsból induló átló a konkáv négyszöget 2 db háromszögre bontja. A négyszög belső szögeinek összege egyenlő a két háromszög belső szögeinek összegével, azaz 360° -kal.

67. $(n - 2) \cdot 180^\circ = 1620^\circ \Rightarrow \underline{n = 11}$. Tizenegy oldalú a sokszög.

68. a) egyenlő szögű ötszög: $\alpha_5 = \frac{(5 - 2) \cdot 180^\circ}{5} = \underline{108^\circ}$;

b) egyenlő szögű hatszög: $\alpha_6 = \frac{(6 - 2) \cdot 180^\circ}{6} = \underline{120^\circ}$;

c) egyenlő szögű hétszög: $\alpha_7 = \frac{(7 - 2) \cdot 180^\circ}{7} = \underline{128,57^\circ}$;

d) egyenlő szögű tízszög: $\alpha_{10} = \frac{(10 - 2) \cdot 180^\circ}{10} = \underline{144^\circ}$;

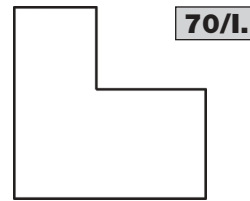
e) egyenlő szögű n -szög: $\alpha_n = \frac{(n - 2) \cdot 180^\circ}{n}$.

69. A bizonyítás indirekt. Tegyük fel, hogy a négyszög $\alpha, \beta, \gamma, \delta$ szögei 90° -nál kisebbek! $\Rightarrow$

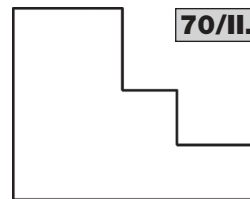
$\Rightarrow \alpha + \beta + \gamma + \delta < 90^\circ + 90^\circ + 90^\circ + 90^\circ = 360^\circ$, ami ellentmond annak, hogy a négyszög belső szögeinek összege 360° .

70. Például: a) 70/I. ábra; b) 70/II. ábra.

71. Ha bármely két szomszédos oldal merőleges egymásra, akkor a sokszögnek csak 90° -os és 270° -os szögei lehetnek. Tegyük fel, hogy az $(n + k)$ oldalú sokszögnek n db 90° -os és k db 270° -os szöge van! A belső

70/I.

70/II.

szögek összegére fennáll: $n \cdot 90^\circ + k \cdot 270^\circ = (n+k-2) \cdot 180^\circ \Rightarrow k = n-4 \Rightarrow k$ és n azonos paritásúak, tehát az összegük (a sokszög oldalszáma) páros.

72. n oldalú sokszög belső szögeinek összege: $(n-2) \cdot 180^\circ$; $(n+4)$ oldalú sokszög belső szögeinek összege: $(n+2) \cdot 180^\circ$. A változás $4 \cdot 180^\circ = 720^\circ$ növekedés.

73. Az n oldalú sokszög belső szögeinek összege: $(n-2) \cdot 180^\circ = s$; $2n$ oldalú sokszög belső szögeinek összege: $(2n-2) \cdot 180^\circ = (2n-4) \cdot 180^\circ + 360^\circ = 2 \cdot (n-2) \cdot 180^\circ + 360^\circ = 2s + 360^\circ$. A szögösszeg $(s+360^\circ)$ -kal nőtt.

74. a) Tekintsük a háromszög belső és külső szögeinek összegét! $\alpha + \alpha' + \beta + \beta' + \gamma + \gamma' = 180^\circ + 180^\circ + 180^\circ$; $\alpha + \beta + \gamma + \alpha' + \beta' + \gamma' = 540^\circ$; $\alpha' + \beta' + \gamma' = 540^\circ - (\alpha + \beta + \gamma) = 540^\circ - 180^\circ = 360^\circ$.

b) Az a) pontban látott gondolatmenetet követjük. Az ötszög belső és külső szögeinek összege: $5 \cdot 180^\circ = 900^\circ$. A belső szögek összege: 540° . A külső szögek összege: $900^\circ - 540^\circ = 360^\circ$.

c) Az a) pontban látott gondolatmenetet követjük. Az n oldalú konvex sokszög belső és külső szögeinek összege: $n \cdot 180^\circ$; a belső szögek összege: $(n-2) \cdot 180^\circ$. A külső szögek összege: $n \cdot 180^\circ - (n-2) \cdot 180^\circ = 2 \cdot 180^\circ = 360^\circ$.

75. $(n-2) \cdot 180^\circ + \alpha' = 1846^\circ$; $0 < \alpha' < 180^\circ$; $(n-2) \cdot 180^\circ - 1800^\circ + \alpha' = 46^\circ$; $(n-12) \cdot 180^\circ = 46^\circ - \alpha'$. Az egyenlet bal oldala osztható 180-nal. A jobb oldal csak akkor lehet osztható, ha $\alpha' = 46^\circ \Rightarrow n = 12$. A sokszög 12 oldalú, a külső szög 46° .

76. A feladat feltételei szerint az ötszög belső szögeinek összege: $x + 2x + 3x + 4x + 5x = 540^\circ \Rightarrow x = 36^\circ$. A keresett szögek: 36° ; 72° ; 108° ; 144° ; 180° . Mivel belső szög nem lehet 180° , így ilyen ötszög nem létezik.

77. Tekintsük a négyszög egyik oldalegyenesén lévő belső és külső szögek összegét! $\alpha + \alpha' = 180^\circ$; $\beta + \beta' = 180^\circ \Rightarrow \alpha + \beta + \alpha' + \beta' = 360^\circ$. A négyszög belső szögeinek összege 360° : $\alpha + \beta + \gamma + \delta = 360^\circ = \alpha + \beta + \alpha' + \beta' \Rightarrow \alpha' + \beta' = \gamma + \delta$.

78. A belső szögek összege $(n-2) \cdot 180^\circ$, a külső szögeké 360° . $(n-2) \cdot 180^\circ = 3 \cdot 360^\circ \Rightarrow n = 8$ oldalú a sokszög.

79. a) Legyen α és γ szögfelezőjének metszéspontja M !

$$AMCB \text{ négyszögben } \angle AMC = 360^\circ - \frac{\alpha}{2} - \beta - \frac{\gamma}{2} = 360^\circ - 36^\circ - 122^\circ - 34^\circ = 168^\circ.$$

A két szögfelező hajlásszöge: $180^\circ - \angle AMC = 12^\circ$.

b) Legyen α és β szögfelezőjének metszéspontja P ! $ABP\Delta$ -ben $\delta = 180^\circ - \frac{\alpha}{2} - \frac{\beta}{2} =$

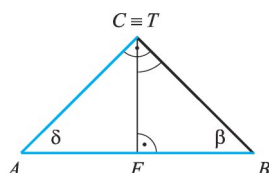
$$= 180^\circ - 36^\circ - 61^\circ = 83^\circ. \text{ A két szögfelező hajlásszöge: } \delta = 83^\circ.$$

80. Tekintsük át az egyes háromszögtípusok belső és külső szögeinek számát az alábbi táblázat segítségével!

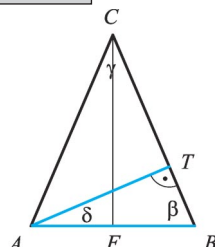
	Belső szögek			Külső szögek		
	hegyesszög	tompaszög	derékszög	hegyesszög	tompaszög	derékszög
Hegyeszögű háromszög	3 db				3 db	
Derékszögű háromszög	2 db		1 db		2 db	1 db
Tompaszögű háromszög	2 db	1 db		1 db	2 db	

A külső szögek között legfeljebb egy volt hegyesszög és legalább kettő a tompaszög.

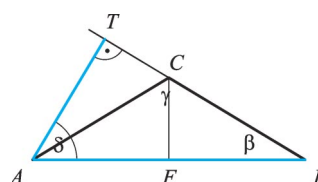
84/I.

84/II.

84/III.

81. Jelöljük a keresett sokszög oldalainak számát n -nel! Tegyük fel, hogy a sokszög minden külső szöge legalább 90° ! A külső szögek összege 360° , így fennáll a $360^\circ \geq n \cdot 90^\circ \Rightarrow n \leq 4$ egyenlőtlenség. Tehát $n \geq 5$ esetén biztosan van a külső szögek között hegyesszög.

82. Jelöljük a háromszög alapját BC -vel, az A -nál lévő külső szögfelezőt pedig e -vel!

$$\sphericalangle(e; AC) = \frac{180^\circ - \alpha}{2}; \quad BCA \sphericalangle = \frac{180^\circ - \alpha}{2} \Rightarrow \sphericalangle(e; AC) = BCA \sphericalangle.$$

A két egyenlő szög egyik szára ugyanannak az egyenesnek két ellentétes irányú félegyenese, másik száruk a fenti egyenes által határolt más-más félsíkban van. $\Rightarrow$ A két szög váltószög $\Rightarrow e \parallel a$.

83. Jelöljük az A csúcsnál lévő külső szög felezőjét e -vel! $a \parallel e \Rightarrow \gamma = \frac{\alpha'}{2}$, mert váltószögek,

$$\beta = 180^\circ - \alpha - \frac{\alpha'}{2} = 180^\circ - \alpha - \frac{180^\circ - \alpha}{2} = \frac{180^\circ - \alpha}{2} = \frac{\alpha'}{2} = \gamma \Rightarrow \beta = \gamma \Rightarrow \underline{c = b}.$$

84. $ATB\Delta$ -ben: $\delta = 90^\circ - \beta$; F az AB alap felezéspontja $\Rightarrow CF$ szimmetriatengely felezi a szárszöget és merőleges az alapra. $CFB\Delta$ -ben: $\frac{\gamma}{2} = 90^\circ - \beta$. Az állításokból $\delta = \frac{\gamma}{2}$ adódik.

85. Legyen α és β szögfelezőjének metszéspontja P , az $ABP\Delta$ P -nél lévő külső szöge δ !

$$\delta = \frac{\alpha}{2} + \frac{\beta}{2} = 90^\circ - \frac{\gamma}{2} < 90^\circ, \text{ tehát } \delta \text{ a szögfelezők hajlásszöge.}$$

$$a) \delta = 90^\circ - 16,3^\circ = \underline{73,7^\circ}; \quad b) \delta = 90^\circ - 45^\circ = \underline{45^\circ}; \quad c) \delta = 90^\circ - 75^\circ 7' = \underline{14^\circ 53'}.$$

86. A külső szögre vonatkozó tételből: $\alpha' = \beta + \gamma$; a feladat feltétele szerint: $\alpha' = 2\beta$. A két állítást összevetve: $\beta = \gamma \Rightarrow$ a háromszög egyenlő szárú.

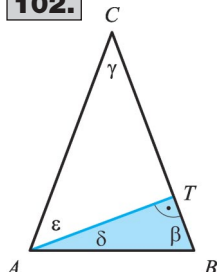
87. a) A szárszög $60^\circ \Rightarrow$ az alapon fekvő szögek $\frac{180^\circ - 60^\circ}{2} = 60^\circ$ -osak $\Rightarrow$ a háromszög szabályos. b) Az alapon fekvő szögek 60° -osak $\Rightarrow$ a szárszög $180^\circ - 2 \cdot 60^\circ = 60^\circ \Rightarrow$ a háromszög szabályos.

Háromszögek belső és külső szögei

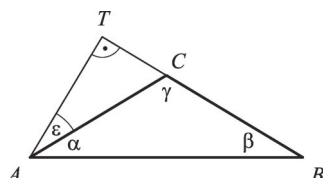
88. A feladat feltételei szerint: $\alpha = 5x$; $\beta = 7x$; $\gamma = 5x + \frac{1}{18} \cdot 180^\circ = 5x + 10^\circ$. A háromszög belső szögeinek összege: $5x + 7x + 5x + 10^\circ = 180^\circ \Rightarrow x = 10^\circ \Rightarrow \underline{\alpha = 50^\circ}$; $\underline{\beta = 70^\circ}$; $\underline{\gamma = 60^\circ}$.

- 89.** A feladat feltételei szerint: $\alpha = 70^\circ$; $\beta = 5x$; $\gamma = 6x$. A háromszög belső szögeinek összege: $70^\circ + 5x + 6x = 180^\circ \Rightarrow x = 10^\circ \Rightarrow \underline{\underline{\beta = 50^\circ}}$; $\underline{\underline{\gamma = 60^\circ}}$.
- 90.** a) A feladat feltételei szerint: $\alpha = x$; $\beta = 2x$; $\gamma = 3x$. A háromszög belső szögeinek összege: $x + 2x + 3x = 180^\circ \Rightarrow x = 30^\circ \Rightarrow \underline{\underline{\alpha = 30^\circ}}$; $\underline{\underline{\beta = 60^\circ}}$; $\underline{\underline{\gamma = 90^\circ}}$.
 b) A megoldásmenet a)-hoz hasonló: $\underline{\underline{\alpha = 45^\circ}}$; $\underline{\underline{\beta = 60^\circ}}$; $\underline{\underline{\gamma = 75^\circ}}$.
 c) A megoldásmenet a)-hoz hasonló: $\underline{\underline{\alpha = 30^\circ}}$; $\underline{\underline{\beta = 70^\circ}}$; $\underline{\underline{\gamma = 80^\circ}}$.
- 91.** A feladat feltételei szerint: $\alpha = 42^\circ 24'$; $\beta = \gamma + 27,1^\circ = \gamma + 27^\circ 6'$. A háromszög belső szögeinek összege: $42^\circ 24' + \gamma + 27^\circ 6' + \gamma = 180^\circ \Rightarrow \underline{\underline{\gamma = 55^\circ 15'}}$ $\Rightarrow \underline{\underline{\beta = 82^\circ 21'}}$.
- 92.** A bizonyítás indirekt. Tegyük fel, hogy a P pontból az e egyenesre két merőleges egyenes húzható! Legyen ezeknek e -vel való metszéspontja T_1 és T_2 ! $T_1 \neq T_2 \Rightarrow A$ két merőleges egymással bezárt szöge: $\gamma > 0$. A $T_1T_2P\Delta$ belső szögeinek összege $90^\circ + 90^\circ + \gamma > 180^\circ$, ami lehetetlen. $\Rightarrow$ Nem létezik a két merőleges.
- 93.** Legyen $\alpha' = 87^\circ \Rightarrow \underline{\underline{\alpha = 93^\circ}}$. Jelöljük a 27° -os szöget β -val!
 A harmadik szög $\gamma = 180^\circ - (\alpha + \beta) = \underline{\underline{60^\circ}}$.
- 94.** A feladat feltételei szerint $\alpha = 2\gamma'$; $\beta = 3\gamma'$; $\gamma = 180^\circ - \gamma'$. A háromszög belső szögeinek összege: $2\gamma' + 3\gamma' + 180^\circ - \gamma' = 180^\circ \Rightarrow \gamma' = 0^\circ$. Ilyen háromszög nem létezik.
- 95.** A feladat feltételei szerint $\alpha' = 128^\circ \Rightarrow \underline{\underline{\alpha = 52^\circ}}$; és $\beta' = 116^\circ \Rightarrow \underline{\underline{\beta = 64^\circ}}$. A belső szögek összegéből: $\gamma = 180^\circ - 52^\circ - 64^\circ = 64^\circ$.
- 96.** Az adott szög a szárszög külső szöge, mivel alapon fekvő szög csak hegyesszög lehet, és ahhoz tompaszög a külső szög. $\gamma' = 87^\circ \Rightarrow \underline{\underline{\alpha = 93^\circ}}$ a háromszög szárszöge. Az alapon fekvő szögek: $\alpha = \beta = \frac{\gamma'}{2} = \underline{\underline{43,5^\circ}}$.
- 97.** a) **1. eset:** Az adott szög a szárszög külső szöge: $\gamma' = 96^\circ \Rightarrow \underline{\underline{\gamma = 84^\circ}} \Rightarrow \alpha = \beta = \frac{\gamma'}{2} = \underline{\underline{48^\circ}}$.
2. eset: Az adott szög az alapon fekvő egyik szög külső szöge: $\alpha' = 96^\circ \Rightarrow \underline{\underline{\alpha = 84^\circ}} \Rightarrow \underline{\underline{\beta = 84^\circ}} \Rightarrow \underline{\underline{\gamma = 180^\circ - 2 \cdot 84^\circ = 12^\circ}}$.
 b) 64° -os szög csak szárszög külső szöge lehet, mivel hozzá tompaszög tartozik belső szögeként.
 $\gamma' = 64^\circ \Rightarrow \underline{\underline{\gamma = 116^\circ}} \Rightarrow \alpha = \beta = \frac{\gamma'}{2} = \underline{\underline{32^\circ}}$.
- 98.** Legyen α és β szögfelezőjének metszéspontja P ; az $ABP\Delta$ P -nél lévő külső szöge $\delta \Rightarrow \delta = \frac{\alpha}{2} + \frac{\beta}{2} = \underline{\underline{90^\circ - \frac{\gamma}{2}}}$.
- 99.** Jelölje A_1 az A -ból induló, B_1 a B -ből induló magasság talppontját, M a két magasságvonal metszéspontját, $\delta \leq 90^\circ$ a két magasságvonal hajlásszögét! δ az MBA_1 derékszögű háromszögben hegyesszög. γ és δ merőleges szárú szögek. a), b) és d) esetben egyenlők, mert egyaránt hegyesszögek, c) esetben γ tompaszög, ezért γ és δ kiegészítő szögek.
 a) $\alpha = 22,5^\circ$; $\beta = 75^\circ \Rightarrow \gamma = 82,5^\circ \Rightarrow \underline{\underline{\delta = 82,5^\circ}}$ a hajlásszög.
 b) $\alpha = 15^\circ$; $\beta = 105^\circ \Rightarrow \gamma = 60^\circ \Rightarrow \underline{\underline{\delta = 60^\circ}}$ a hajlásszög.
 c) $\alpha = 30^\circ$; $\beta = 45^\circ \Rightarrow \gamma = 105^\circ \Rightarrow \underline{\underline{\delta = 75^\circ}}$ a hajlásszög.
 d) $\alpha = 90^\circ$; $\beta = 20^\circ \Rightarrow \gamma = 70^\circ \Rightarrow \underline{\underline{\delta = 70^\circ}}$ a hajlásszög.

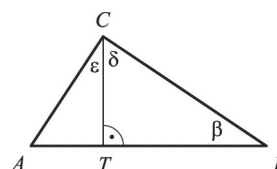
102.

103.

104.

100. a) Legyen a két szögfelező metszéspontja P és az $ABP\Delta$ P -nél lévő külső szöge δ !

$$\delta = \frac{\alpha}{2} + \frac{\beta}{2} = \frac{47^\circ 42'}{2} + \frac{73^\circ 10'}{2} = \underline{\underline{60^\circ 26'}};$$

b) Legyen a magasságok talppontja A_1 , illetve B_1 , metszéspontjuk M ! Az m_a és m_b magasságvonalak szöge a B_1MA_1C húrnégyszög M -nél levő külső szöge: $\delta = \gamma = 180^\circ - 47^\circ 42' - 73^\circ 10' = \underline{\underline{59^\circ 8'}}$.

101. Legyen az α szögfelezőjének a BC oldallal vett metszéspontja P . Az $APB\Delta$ -ben δ a P -nél lévő külső szög. $\delta = \frac{\alpha}{2} + \beta = 97^\circ 1'$. A hajlásszög $180^\circ - \delta = 180^\circ - 97^\circ 1' = \underline{\underline{82^\circ 59'}}$.

102. Az $ABC\Delta$ -ben: $\alpha = \beta = \frac{180^\circ - 30^\circ}{2} = 75^\circ$. a) Az $ATB\Delta$ belső szögeinek összegéből: $\delta = 90^\circ - \beta = \underline{\underline{15^\circ}}$ a szárhoz tartozó magasságvonal és az alap által bezárt szög.

b) $\epsilon = \alpha - \delta = \underline{\underline{60^\circ}}$ a szárhoz tartozó magasságvonal és a másik szár által bezárt szög.

103. 1. eset: A szárszög hegyesszög. A 102. ábra jelöléseit használva:

A feladat feltételeiből $\alpha = \beta$; $\epsilon = \alpha - 13^\circ$; és $\epsilon + \delta = \alpha \Rightarrow \delta = 13^\circ$.

$ATB\Delta$ -ből $\beta = 90^\circ - 13^\circ = 77^\circ \Rightarrow \alpha = 77^\circ \Rightarrow \gamma = 180^\circ - 2 \cdot 77^\circ = \underline{\underline{26^\circ}}$.

2. eset: A szárszög tompaszög. A feladat feltételeiből $\alpha = \beta$ és $\epsilon = \alpha - 13^\circ$; $ATB\Delta$ -ből $\alpha + \epsilon + 90^\circ + \beta = 180^\circ \Rightarrow \alpha + \alpha - 13^\circ + 90^\circ + \alpha = 180^\circ \Rightarrow \alpha = \underline{\underline{34^\circ 20'}}$; $\beta = \underline{\underline{34^\circ 20'}}$

$\Rightarrow \gamma = 180^\circ - 2 \cdot 34^\circ 20' = \underline{\underline{111^\circ 20'}}$.

104. $BTC\Delta$ -ből $\delta = 90^\circ - \beta = \underline{\underline{63^\circ}}$; $ACB\angle = 90^\circ \Rightarrow \epsilon = 90^\circ - \delta = \underline{\underline{27^\circ}}$.

105. Hegyesszögű, tompaszögű, valamint olyan derékszögű háromszög esetén, aminek a vagy b az átfogója, a vizsgált szögek merőleges szárú hegyesszögek, tehát egyenlők. Abban az esetben, ha a és b a derékszögű háromszög befogói: $\sphericalangle(a; m_b) = \sphericalangle(b; m_a) = 0^\circ$.

106. 1. eset: A háromszög befogói különbözők, így feltehető, hogy

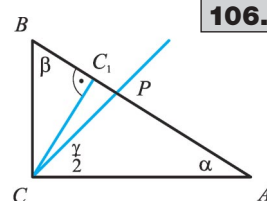
$\beta > \alpha \Rightarrow C_1 \in BP$;

$BC_1C\Delta$ -ből $BCC_1\angle = 90^\circ - \beta$. A szögfelezés miatt $BCP\angle = 45^\circ$.

$C_1CP\angle = 45^\circ - (90^\circ - \beta) = \underline{\underline{\beta - 45^\circ}}$.

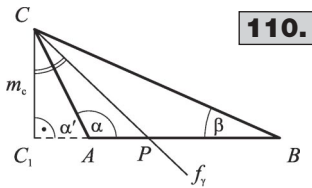
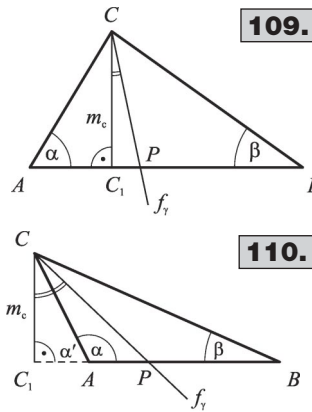
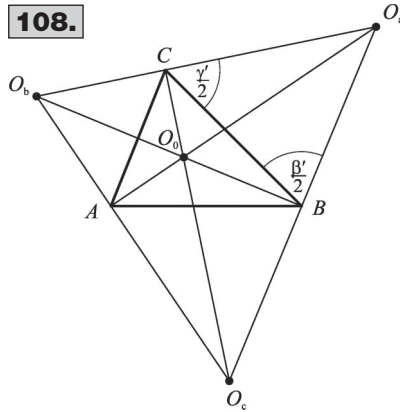
2. eset: A háromszög egyenlő szárú derékszögű $\Rightarrow \alpha = \beta = 45^\circ \Rightarrow$

$\Rightarrow P \equiv C_1 \Rightarrow C_1CP\angle = 0^\circ$, amire teljesül, hogy 45° -kal kisebb, mint a 45° -os hegyesszögek.

106.

I

107. Legyen α a külső szögfelezők metszéspontja, ε pedig az $AQB\Delta$ Q -nál lévő belső szöge. $AQB\Delta$ -ben $\varepsilon = 180^\circ - \left(90^\circ - \frac{\alpha}{2} + 90^\circ - \frac{\beta}{2}\right) = \frac{\alpha}{2} + \frac{\beta}{2} < 90^\circ$ a külső szögfelezők hajlásszöge.

108. $BCO_a\Delta$ -ben $BCO_a\angle = \frac{\gamma'}{2}$ a 108. ábra jelölései szerint.

$$\underline{CBO_a\angle} = \frac{\beta'}{2} \Rightarrow \underline{CO_aB\angle} = 180^\circ - \frac{\gamma'}{2} - \frac{\beta'}{2} = 180^\circ - \frac{360^\circ - \alpha'}{2} = \frac{\alpha'}{2} = \underline{90^\circ - \frac{\alpha}{2}}.$$

Hasonlóan belátható, hogy $\underline{CO_bA\angle} = 90^\circ - \frac{\beta}{2}$ és $\underline{AO_cB\angle} = 90^\circ - \frac{\gamma}{2}$.

109. Legyen a 109. ábra jelölései szerint $\alpha = 67^\circ$; $\beta = 33^\circ \Rightarrow \gamma = 80^\circ$; $\alpha > \beta$ miatt $C_1 \in AP$.

$$\underline{C_1CP\angle} = \frac{\gamma}{2} - (90^\circ - \alpha) = \underline{17^\circ}.$$

110. 1. eset: $0^\circ < \beta < \alpha < 90^\circ$. A 109. ábra jelöléseit használva: $\beta < \alpha \Rightarrow C_1 \in AP \Rightarrow C_1CP\angle = \frac{\gamma}{2} - (90^\circ - \alpha) = \frac{180^\circ - \alpha - \beta}{2} - (90^\circ - \alpha) = \frac{\alpha - \beta}{2}$.

2. eset: $\alpha = 90^\circ$. $A \equiv C_1$; $C_1CP\angle = \frac{90^\circ - \beta}{2} = \frac{\alpha - \beta}{2}$.

3. eset: $\alpha > 90^\circ$ (110. ábra). $C_1CP\angle = \frac{\gamma}{2} + 90^\circ - \alpha' = \frac{180^\circ - \alpha - \beta}{2} + \alpha - 90^\circ = \frac{\alpha - \beta}{2}$.

111. Legyen az α szögfelezőjének metszéspontja a BC oldallal P ! $APB\angle$ külső szög az $APC\Delta$ -ben $\Rightarrow APB\angle = \frac{\alpha}{2} + \gamma$; $APC\angle$ külső szög az $APB\Delta$ -ben $\Rightarrow APC\angle = \frac{\alpha}{2} + \beta$;

$$|APB\angle - APC\angle| = \left| \frac{\alpha}{2} + \gamma - \left(\frac{\alpha}{2} + \beta \right) \right| = \underline{|\gamma - \beta|}.$$

112. Az ABC egyenlő szárú háromszög γ szárszögének felezője merőlegesen felezi az AB alapot F -ben. Ez azt jelenti, hogy a szárszög az $AFC\angle = 90^\circ$ -kal egyenlő. $\underline{\underline{\gamma = 90^\circ}}$;

$$\alpha = \beta = \frac{180^\circ - 90^\circ}{2} = \underline{45^\circ}.$$

113. Legyen az α szögfelezőjének metszéspontja a BC szárral P ! Az $ABC\triangle$ belső szögeinek összegéből: $\alpha = \frac{180^\circ - 36^\circ}{2} = 72^\circ \Rightarrow \frac{\alpha}{2} = 36^\circ \Rightarrow APB\angle = ABP\angle = 72^\circ \Rightarrow ABP\triangle$ egyenlő szárú.
 $ACP\angle = \gamma = 36^\circ = \frac{\alpha}{2} = CAP\angle \Rightarrow APC\triangle$ egyenlő szárú.

114. Legyen az α szögfelezőjének metszéspontja a BC szárral P ! $AP = AB \Rightarrow APB\angle = ABP\angle = \alpha$. Az $APB\triangle$ belső szögeinek összege: $\alpha + \frac{\alpha}{2} + \alpha = 180^\circ \Rightarrow \underline{\underline{\alpha = 72^\circ}} \Rightarrow \underline{\underline{\gamma = 36^\circ}}$. A háromszög szögei: $72^\circ; 72^\circ; 36^\circ$.

115. A színessel húzott szakaszok és az α szögszárai által határolt egyenlő szárú háromszögekre többször alkalmazva a háromszög külső és belső szögeire vonatkozó összefüggéseket: $\underline{\underline{\beta = 75^\circ}}$.

116. a) A töröttvonal egyes szakaszai az adott szög száraival rendre 15° -kal nagyobb szögeket zárnak be. $15^\circ; 30^\circ; 45^\circ; 60^\circ; 75^\circ$ az egymást követő szögek nagysága. Ezeket követné a 90° , ami lezárja a sort, mert a következő háromszögnek már nem lehet 2 db 90° -os szöge.

b) n szakasz esetén $\beta = (n - 1) \cdot \alpha$. 10 egyenlő szakasz fér el, ha $90^\circ > 9\alpha \Rightarrow \underline{\underline{10^\circ > \alpha}}$. 10° -nál kisebbnek kell választani α -t.

c) $(n + 1)$ szakasz esetén $\beta = n \cdot \alpha$. $(n + 1)$ egyenlő szakasz fér el, ha $90^\circ > n \cdot \alpha \Rightarrow \underline{\underline{\frac{90^\circ}{n} > \alpha}}$.

117. $ADC\triangle$ egyenlő szárú $\Rightarrow ACD\angle = ADC\angle = 67,5^\circ$. $CEB\triangle$ egyenlő szárú $\Rightarrow CEB\angle = ECB\angle = 67,5^\circ$. $ADC\angle = 67,5^\circ = CEB\angle \Rightarrow EDC\triangle$ egyenlő szárú, alapon fekvő szögei $67,5^\circ$ -osak. Szárszöge $ECD\angle = 180^\circ - 2 \cdot 67,5^\circ = 45^\circ$.

118. $ABD\triangle$ egyenlő szárú $\Rightarrow ABC\angle = ADB\angle = \frac{180^\circ - \alpha}{2}$. $CEB\triangle$ egyenlő szárú $\Rightarrow CBE\angle = CEB\angle = \frac{180^\circ - \gamma}{2}$. $DEB\triangle$ -ben a belső szögek összege: $DBE\angle + \frac{180^\circ - \alpha}{2} + \frac{180^\circ - \gamma}{2} = 180^\circ \Rightarrow DBE\angle = \underline{\underline{\frac{\alpha}{2} + \frac{\gamma}{2}}}$.

119. a) 1. eset: $AB = AC$. Egyenlő szárú háromszögben a szárszög belső szögfelezője merőleges az alapra, külső szögfelezője pedig párhuzamos vele. Így nem jöhet létre az E pont, és az $AD = AE$ állítás sem teljesülhet.

2. eset: $AB > AC$. $AB > AC \Rightarrow B, D, C, E$ a pontok sorrendje. $AD = AE$ és AD merőleges AE miatt az $ADE\triangle$ egyenlő szárú derékszögű $\Rightarrow ADE\angle = 45^\circ$. $ADE\angle$ külső szöge az $ABD\triangle$ -nek $\Rightarrow \underline{\underline{\frac{\alpha}{2} + \beta = 45^\circ}} \Rightarrow \underline{\underline{\gamma = 180^\circ - \alpha - \beta = 180^\circ - (90^\circ - 2\beta) - \beta = 90^\circ + \beta}}$.

3. eset: $AB < AC$. $AB < AC \Rightarrow E, B, D, C$ a pontok sorrendje. $AD = AE$ és AD merőleges AE miatt az $ADE\triangle$ egyenlő szárú derékszögű $\Rightarrow ADE\angle = 45^\circ$. $ADE\angle$ külső szöge az $ACD\triangle$ -nek $\Rightarrow \underline{\underline{\frac{\alpha}{2} + \gamma = 45^\circ}} \Rightarrow \underline{\underline{\beta = 180^\circ - \alpha - \gamma = 180^\circ - (90^\circ - 2\gamma) - \gamma = 90^\circ + \gamma}}$.

b) $\gamma = 34^\circ$ esetén a $\gamma = 90^\circ + \beta$ egyenlőség nem teljesülhet, így $AB < AC$ összefüggés áll fenn az oldalak között $\Rightarrow \underline{\underline{\alpha = 22^\circ}}$; $\underline{\underline{\beta = 124^\circ}}$.

120. $AB = AC \Rightarrow \angle ABC = \angle ACB = 90^\circ - \frac{\alpha}{2}$. $AD = AC$ és α a $\triangle DAC$ külső szöge $\Rightarrow \angle ADC = \angle ACD = \frac{\alpha}{2}$. $\angle BCD = 90^\circ - \frac{\alpha}{2} + \frac{\alpha}{2} = 90^\circ$.

121. $AB + AC > BC \Rightarrow B, F, E, C$ a pontok sorrendje. $AB = BE \Rightarrow \angle BEA = \angle BAE = 90^\circ - \frac{\beta}{2}$. $AC = CF \Rightarrow \angle FAC = \angle AFC = 90^\circ - \frac{\gamma}{2}$. $\triangle ECA$ E -nél fekvő külső szöge $\angle FEA = 90^\circ - \frac{\beta}{2}$. A külső szög tétel miatt $\angle FEA = \angle ECA + \angle EAC \Rightarrow 90^\circ - \frac{\beta}{2} = \gamma + \angle EAC \Rightarrow \angle EAC = 90^\circ - \frac{\beta}{2} - \gamma \Rightarrow \angle FAE = \angle FAC - \angle EAC = 90^\circ - \frac{\gamma}{2} - \left(90^\circ - \frac{\beta}{2} - \gamma\right) = \frac{\beta}{2} + \frac{\gamma}{2}$.

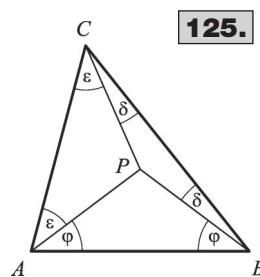
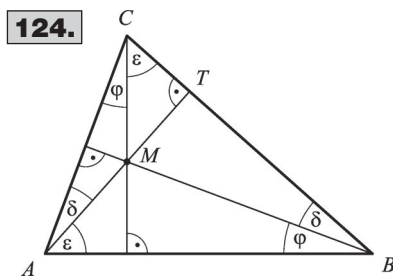
122. Legyen a szögfelező metszéspontja AB -vel P ; az A -ból húzott párhuzamos metszéspontja a BC egyenesel pedig Q ! $PC \parallel AQ \Rightarrow \angle BCP = \angle BQA = \frac{\gamma}{2}$, mert egyállású szögek. $PC \parallel AQ \Rightarrow \angle PCA = \angle CAQ = \frac{\gamma}{2}$, mert váltószögek. Az állításokból $\Rightarrow \triangle CAQ$ egyenlő szárú $\Rightarrow CA = CQ$.

123. Legyen a szögfelező metszéspontja AB -vel Q . A $\triangle PAC$ egyenlő szárú, külső szöge $\gamma \Rightarrow \angle PAC = \angle APC = \delta = \frac{\gamma}{2}$. A szögfelezés miatt $\angle BCQ = \frac{\gamma}{2}$. Mivel Q és A a PB egyenes által határolt ugyanazon félsíkban található, $\angle APC = \angle QCB$ egyállású szögek $\Rightarrow AP \parallel QC$.

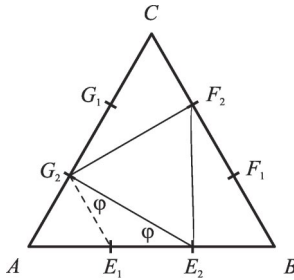
124. Az $\triangle ABC$ belső szögeinek összege: $2\delta + 2\varphi + 2\varepsilon = 180^\circ \Rightarrow \delta + \varphi + \varepsilon = 90^\circ$. Az $\triangle ABT$ belső szögeinek összege: $\delta + \varphi + \varepsilon + \angle ATB = 180^\circ \Rightarrow \angle ATB = 90^\circ \Rightarrow AT \perp CB \Rightarrow AT$ magasságvonal az $\triangle ABC$ -ben. Hasonlóan belátható az állítás a többi szakaszra is.

125. $AP = PB \Rightarrow \angle APB = 180^\circ - 2\varphi$. $BP = PC \Rightarrow \angle BPC = 180^\circ - 2\delta$. $CP = PA \Rightarrow \angle CPA = 180^\circ - 2\varepsilon$. Az $\triangle ABC$ belső szögeinek összege: $2\varphi + 2\delta + 2\varepsilon = 180^\circ$. Felhasználva az $\alpha = \varepsilon + \varphi$ egyenlőséget $2\delta = 180^\circ - 2\alpha$ adódik. $\angle BPC = 180^\circ - (180^\circ - 2\alpha) = 2\alpha$. Hasonlóan belátható, hogy $\angle APB = 2\gamma$ és $\angle CPA = 2\beta$.

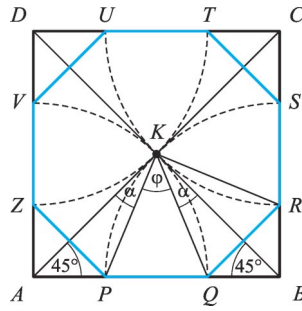
126. Legyen F az AB oldal felezéspontja és $AB = 2CF$! $\triangle BCF$ és $\triangle ACF$ egyenlő szárú $\Rightarrow \angle CAF = \angle ACF = \delta$ és $\angle FCB = \angle CBF = \varepsilon$. Az $\triangle ABC$ belső szögeinek összege: $2\delta + 2\varepsilon = 180^\circ \Rightarrow \delta + \varepsilon = 90^\circ \Rightarrow \angle ACB = 90^\circ$.

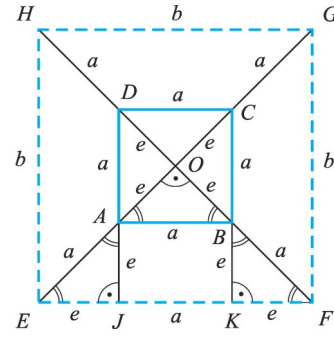
128.

129.

130.

127. Legyen az $ABC\Delta$ alapja AB , a meghosszabbítással nyert pont C^* ! A háromszög egyenlő szárú $\Rightarrow CAB\angle = CBA\angle = \alpha$; $CB = CC^* \Rightarrow CC^*B\angle = CBC^*\angle = \varepsilon$. $ABC^*\Delta$ -ben

$$\alpha + (\alpha + \varepsilon) + \varepsilon = 180^\circ \Rightarrow \alpha + \varepsilon = 90^\circ \Rightarrow ABC^*\angle = 90^\circ.$$

128. A harmadszakaszok egyenlősége miatt $G_2A = AE_1$; $ABC\Delta$ szabályos $\Rightarrow G_2AE_1\angle = 60^\circ$. A két megállapításból következik, hogy az $AE_1G_2\Delta$ szabályos $\Rightarrow G_2E_1 = E_1A = E_1E_2 \Rightarrow GE_1E_2\Delta$ egyenlő szárú, szárszögének külső szöge $60^\circ \Rightarrow \varphi = 30^\circ \Rightarrow AG_2E_2\angle = 60^\circ + 30^\circ = 90^\circ$. Az állítás a többi szögre is hasonlóan belátható.

129. KQ a 45° -os középponti szögű $AC : 2$ sugarú AQK kör íve húrja. KP a 45° -os középponti szögű $BD : 2 = AC : 2$ sugarú kör íve húrja. $\Rightarrow KP = KQ$ (1). Hasonlóan: $KP = KR = KS = \dots = KZ$. $AKQ\Delta$ egyenlő szárú $\Rightarrow \alpha + 45^\circ = \alpha + \varphi \Rightarrow \varphi = 45^\circ$ (2); $AKB\angle = 90^\circ \Rightarrow \alpha = 45^\circ : 2$ és $QKR\angle = 2 \cdot \alpha = 45^\circ$ (3). Az (1), (2) és (3) állításokból következik, hogy a $PQR\dots Z$ nyolcszög szabályos, mert K középpontú 45° -os forgásszimmetriája van.

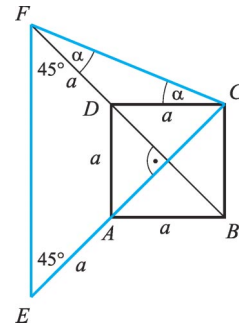
130. A meghosszabbítással egybevágó egyenlő szárú derékszögű háromszögek keletkeznek: $ABO\Delta \cong FBK\Delta \cong EAJ\Delta \Rightarrow EF = EJ + JK + KF = a + 2e$ a keletkezett négyzet oldala.

131. $FD = DC = a \Rightarrow FDC\Delta$ egyenlő szárú $\Rightarrow DFC\angle = FCD\angle = \alpha$; $EFC\Delta$ -ben $EFC\angle = 45^\circ + \alpha$; $FCE\angle = 45^\circ + \alpha \Rightarrow EFC\angle = FCE\angle \Rightarrow ECF\Delta$ egyenlő szárú.

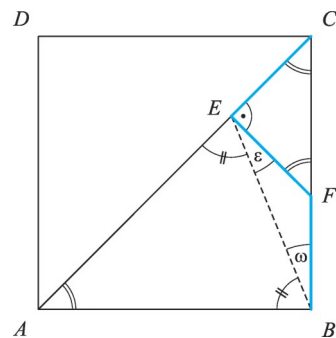
132. Az $ABC\Delta$ egyenlő szárú derékszögű: $CAB\angle = ECF\angle = 45^\circ \Rightarrow EFC\angle = 45^\circ \Rightarrow CE = EF$;

$$AB = AE \Rightarrow ABE\angle = AEB\angle = 67,5^\circ \Rightarrow \varepsilon = \omega = 90^\circ - 67,5^\circ = 22,5^\circ \Rightarrow EF = FB.$$

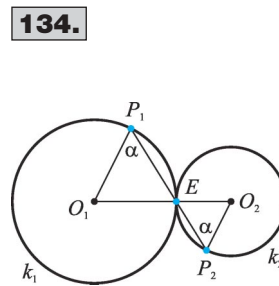
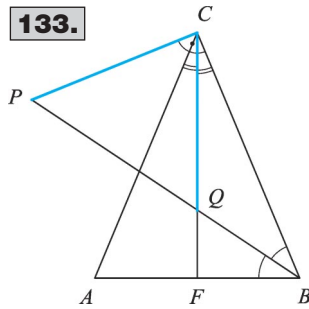
131.

132.

I

133. $PCB\Delta$ derékszögű és $PBC\angle = \frac{\beta}{2} \Rightarrow CPB\angle = 90^\circ - \frac{\beta}{2}$. $ABC\Delta$ egyenlő szárú $\Rightarrow CF$

merőlegesen felezi AB -t $\Rightarrow FBQ\Delta$ derékszögű $\Rightarrow FQB\angle = 90^\circ - \frac{\beta}{2}$. $PQC\angle$ és $FQB\angle$ csúcs-
szögek $\Rightarrow PQC\angle = FQB\angle = 90^\circ - \frac{\beta}{2}$. Az állításokból $CPQ\angle = PQC\angle = 90^\circ - \frac{\beta}{2} \Rightarrow CPQ\Delta$
egyenlő szárú $\Rightarrow \underline{CP = CQ}$.

134. $O_1P_1P_2\angle = O_2P_2P_1\angle = \alpha$, mert váltószögek. $O_1P_1E\angle = O_1EP_1\angle = \alpha$, mert $O_1P_1E\Delta$ egyenlő
szárú. $O_2P_2E\angle = O_2EP_2\angle = \alpha$, mert $O_2P_2E\Delta$ egyenlő szárú. $O_1EP_1\angle = O_2EP_2\angle = \alpha$.
 O_1, E, O_2 egy egyenesen van és P_1, P_2 az O_1O_2 egyenes által határolt más-más félsíkokban van $\Rightarrow$
 $\Rightarrow O_1EP_1\angle$ és $O_2EP_2\angle$ csúciszögek $\Rightarrow$ másik száruk is egy egyenesen van $\Rightarrow P_1, E, P_2$ egy egye-
nesen vannak.

135. $XAC\Delta$ egyenlő szárú, külső szöge $CAB\angle = \alpha \Rightarrow CXA\angle = XCA\angle = \underline{\underline{\frac{\alpha}{2}}}$. $YBC\Delta$ egyenlő
szárú, külső szöge $ABC\angle = \beta \Rightarrow BYC\angle = YCB\angle = \underline{\underline{\frac{\beta}{2}}}$. $XCY\angle = XCA\angle + ACB\angle + BCY\angle =$
 $= \frac{\alpha}{2} + \gamma + \frac{\beta}{2} = \gamma + \frac{180^\circ - \gamma}{2} = \underline{\underline{90^\circ + \frac{\gamma}{2}}}$.

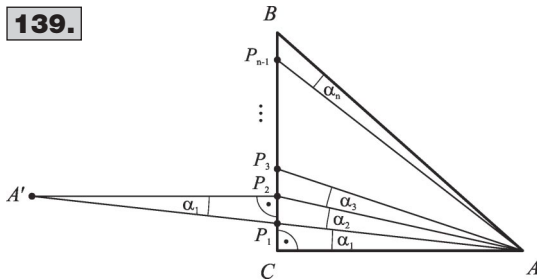
136. $DOA\angle = OAB\angle = \frac{\alpha}{2}$, mert váltószögek $\Rightarrow DOA\Delta$ egyenlő szárú, mert két szöge $\frac{\alpha}{2} \Rightarrow$
 $\Rightarrow \underline{DA = DO}$. $EOB\angle = OBA\angle = \frac{\beta}{2}$, mert váltószögek $\Rightarrow EBO\Delta$ egyenlő szárú, mert két
szöge $\frac{\beta}{2} \Rightarrow \underline{EB = EO}$. Az aláhúzott állításokból $\Rightarrow DE = DO + OE = DA + EB$.

Összefüggések a háromszög oldalai és szögei között

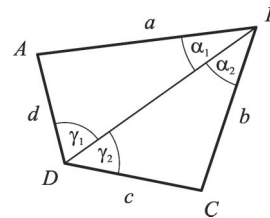
137. Legyen T a P külső pontból az e egyenesre állított merőleges talppontja! Legyen $Q \neq T$
az „ e ” egyenes tetszőleges pontja! A PQT derékszögű háromszögben PQ átfogó, PT befogó.
Mivel a legnagyobb szöggel szemben van a legnagyobb oldal, így $PQ > PT$. Tehát a lehetséges
összekötő szakaszok közül PT a legrövidebb.

138. Az $ABC\Delta$ C derékszögű csúcsának vetülete az átfogóra T . ATC derékszögű háromszög-
ben AC átfogó nagyobb, mint AT befogó: $\underline{AC > AT}$. BTC derékszögű háromszögben BC átfogó
nagyobb, mint BT befogó: $\underline{BC > BT}$.

139.

143.

139. Tükrözzük az $ACP_2\Delta$ -et a CP_2 oldal P_1 felezéspontjára! A képe A' , C képe P_2 , P_2 képe C , $CAP_1\angle$ képe $P_1A'P_2\angle = \alpha_1$, $CA = b$ képe $P_2A' = b$. P_2A átfogó az $ACP_2\Delta$ -ben, ezért $P_2A > b$. Az $A'AP_2\Delta$ -ben $A'P_2 = b < P_2A$, ezért a vele szemben levő α_2 szög is kisebb, mint a P_2A -val szemközti α_1 szög $\Rightarrow \alpha_2 < \alpha_1$. Ezt a gondolatmenetet a további szögekre is folytathatjuk, hiszen a kérdéses háromszögben a derékszög helyett tompaszöget találunk a legnagyobb szög helyén.

140. Legyen $AP \leq PB$, ahol P az AB alap tetszőleges pontja! $\Rightarrow APC\angle \geq \angle BPC\angle \Rightarrow APC\Delta$ -ben az $APC\angle$ a legnagyobb, így a vele szemben levő AC oldal a háromszög leghosszabb oldala: $AC > CP$.

141. Legyen P az AB oldal tetszőleges pontja! **1. eset:** CP merőleges AB -re $\Rightarrow CP$ befogó az APC , illetve BPC derékszögű háromszögekben. AC és BC átfogók a fenti háromszögekben $\Rightarrow AC > CP$ és $BC > CP$. **2. eset:** CP nem merőleges AB -re $\Rightarrow CPA\angle$ és $CPB\angle$ közül az egyik tompaszög $\Rightarrow$ a megfelelő részháromszögben vele szemben CP -nél nagyobb oldal lesz.

142. Legyen $\gamma_1 > \gamma_2$! Vegyünk fel $A_2B_2C_2\Delta$ -gel egybevágó háromszöget úgy, hogy $A_1C_1 \equiv A_2C_2$ legyen. $\Rightarrow A_1C_1B^*\Delta$; $\gamma_2 < \gamma_1$ miatt C_1B^* a γ_1 szög belső tartományában halad.

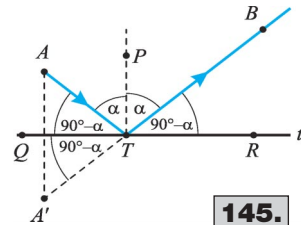
$C_1B^*B_1\Delta$ egyenlő szárú $\Rightarrow C_1B^*B_1\angle = C_1B_1B^*\angle = \delta$; $A_1B^*B_1\Delta$ -ben $A_1B_1B^*\angle < \delta$, $A_1B^*B_1\angle > \delta \Rightarrow A_1B^*B_1\angle$ -gel szemben nagyobb oldal van, mint $A_1B_1B^*\angle$ -gel szemben $\Rightarrow c_1 > c_2$.

143. $ABD\Delta$ -ben $a > d \Rightarrow \gamma_1 > \alpha_1$; $CBD\Delta$ -ben $b > c \Rightarrow \gamma_2 > \alpha_2$. $\gamma_1 + \gamma_2 > \alpha_1 + \alpha_2 \Rightarrow ADC\angle > ABC\angle$.

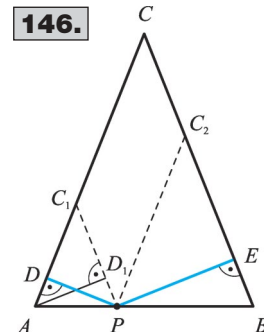
144. Legyen $e(P; B) \cap AC = Q$! $APB\angle$ külső szög az $APQ\Delta$ -ben $\Rightarrow APB\angle = PAQ\angle + PQA\angle \Rightarrow APB\angle > PQA\angle$. $PQA\angle$ külső szög a $BQC\Delta$ -ben $\Rightarrow PQA\angle = QCB\angle + CBQ\angle \Rightarrow PQA\angle > QCB\angle$. Az állításokból $\Rightarrow \underline{APB\angle} > \underline{PQA\angle} > \underline{QCB\angle} = \underline{ACB\angle}$.

145. A tükrözés törvénye szerint a beesési szög egyenlő a visszaverődési szöggel: $ATP\angle = BTP\angle = \alpha$. Tükrözzük az A pontot a t egyenesre! $A'B$ egyenese kijelöli a t egyenesnek azt a pontját, ami felé irányítani kell a fénysugarat. $ATQ\angle = A'TQ\angle = 90^\circ - \alpha$ a tükrözés miatt. $A'TQ\angle = BTR\angle = 90^\circ - \alpha$, mert csúcshögek $\Rightarrow BT$ valóban a visszavert fénysugár.

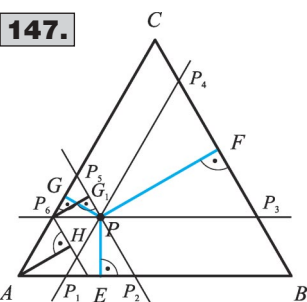
146. Húzzunk párhuzamost az alap P pontjából a háromszög száraival! $\Rightarrow C_1, C_2$. $APC_1\Delta$ és $BPC_2\Delta$ egyenlő szárú $\Rightarrow PD$ az $APC_1\Delta$ egyik szárához tartozó magassága, ami egyenlő a másik szárhoz tartozó magassággal $\Rightarrow PD = AD_1$. PE a $PC_2B\Delta$ szárhoz tartozó magassága $\Rightarrow PD + PE = AD_1 + PE$, ami az $ABC\Delta$ BC -hez tartozó magasságával egyenlő, és ez P -től függetlenül állandó.

145.

146.

147.

147. Húzzunk párhuzamost a P ponton át a háromszög oldalaival! $\Rightarrow P_1, P_2, P_3, P_4, P_5, P_6$ pontok; $d(P; CB) = PF$. $P_6PP_5\Delta$ szabályos $\Rightarrow d(P_6; P_2P_5) = P_6G_1 = PG$. $P_1P_2P\Delta$ egybevágó az AP_6 oldalú szabályos háromszöggel $\Rightarrow AH = PE$. $d(A; BC) = PE + PG + PF$, ami az egyenlő oldalú háromszög magassága.

148. a) $10 + 12 > 13 \Rightarrow$ Teljesülnek a háromszög-egyenlőtlenségek $\Rightarrow$ létezik ilyen háromszög. b) $1 + 2 = 3$ miatt nem teljesülnek a háromszög-egyenlőtlenségek $\Rightarrow$ nem létezik ilyen háromszög. c) $\frac{1}{2} + \frac{2}{3} = \frac{7}{6} > \frac{3}{4}$; Teljesülnek a háromszög-egyenlőtlenségek $\Rightarrow$ létezik ilyen háromszög. d) $1911 + 1918 =$

$= 3829 > 3826$; Teljesülnek a háromszög-egyenlőtlenségek $\Rightarrow$ létezik ilyen háromszög.

149. A háromszög-egyenlőtlenségek: $0,7 + 1,8 > c \Rightarrow 2,5 > c$; $0,7 + c > 1,8 \Rightarrow c > 1,1$;

A két feltételnek csak a 2 tesz eleget az egész számok közül $\Rightarrow c = 2$ m.

150. 1. eset: A háromszög alapja 3 cm, szárjai 6 cm hosszúak. 2. eset: A háromszög alapja 6 cm, szárjai 3 cm hosszúak lennének, de ilyen háromszög nem létezik, mert $3 + 3 = 6$ miatt nem teljesül a háromszög-egyenlőtlenség.

151. 1. eset: $a + \frac{b}{2} = 15$ cm; $b + \frac{b}{2} = 6$ cm $\Rightarrow b = 4$ cm, $a = 13$ cm.

Ilyen háromszög nem létezik, mert $4 + 4 < 13$ miatt nem teljesül a háromszög-egyenlőtlenség.

2. eset: $a + \frac{b}{2} = 6$ cm; $b + \frac{b}{2} = 15$ cm $\Rightarrow b = 10$ cm, $a = 1$ cm;

$10 + 1 > 10$; $10 + 10 > 1$; $1 + 10 > 10$. Ilyen háromszög létezik, alapja 1 cm, szárjai 10 cm hosszúak.

152. A feltételek szerint $b \leq a$ és $c \leq a \Rightarrow b + c \leq 2a \Rightarrow$ nem teljesülhet a háromszög-egyenlőtlenség a $b, c, 2a$ oldalú háromszögre, tehát ilyen háromszög nem létezik.

153. A háromszög-egyenlőtlenségből kiindulva: $a + b > c \Rightarrow a + b + c > 2c \Rightarrow \frac{a + b + c}{2} > c \Rightarrow \underline{s} > c$. Hasonlóan belátható, hogy $\underline{s} > a$ és $\underline{s} > b$.

154. Legyen a belső pont P és $AC \cap e(P; B) = Q$. $QCB\Delta$ -re alkalmazzuk a 141. feladat állítását $\Rightarrow CP < CB$. $ABP\Delta$ -re a háromszög-egyenlőtlenség: $AP + PB > AB$. Az aláhúzott állításokból: $AP + PB > AB = CB > CP \Rightarrow AP + PB > CP$, és ezt akartuk belátni. Hasonlóan belátható, hogy $AP + PC > PB$ és $BP + PC > AP$.

155. Legyen $AB \cap e(C; P) = X$. Háromszög-egyenlőtlenség a $PXB\Delta$ -re: $PB < PX + XB$. Háromszög-egyenlőtlenség az $AXC\Delta$ -re: $CX = CP + PX < AX + AC$. Adjuk össze a két egyenlőtlenséget: $PB + CP + PX < PX + XB + AX + AC$; $PB + PC < AX + XB + AC$; $\underline{PB + PC < AB + AC}$.

156. Háromszög-egyenlőtlenségek az $ABC\Delta$ csúcsai és a P belső pont által alkotott rész-háromszögekre: $AP + PB > AB$; $PB + PC > BC$; $PC + AP > AC$. Adjuk össze az egyenlőtlenségeket: $2 \cdot (AP + PB + PC) > AB + BC + AC \Rightarrow AP + PB + PC > \frac{AB + BC + AC}{2} = s$, tehát a

belső pont csúcsoktól mért távolságösszege nagyobb a fél kerületnél. Alkalmazzuk a 155. feladat állítását az $ABC\Delta$ P belső pontjára: $PA + PB < CA + CB$; $PB + PC < AB + AC$; $PC + PA < BC + BA$. Adjuk össze az egyenlőtlenségeket: $2 \cdot (PA + PB + PC) < 2 \cdot (AB + BC + AC) \Rightarrow$

$\Rightarrow \underline{PA + PB + PC < AB + BC + AC}$, tehát a belső pont csúcsoktól mért távolságösszege kisebb a kerületnél.

157. 1. eset: Derékszögű háromszög olyan magassággal, ahol a T magasságtalppont azonos az A derékszögű csúccsal. Az egyik befogóhoz tartozó magasság $m_c = b$. Ebben a háromszögben m_c befogó, a átfogó, ezért $m_c < a$. Adjuk össze az összefüggéseket! $2m_c < a + b \Rightarrow \underline{m_c < \frac{a + b}{2}}$.

2. eset: Hegyesszögű háromszög, tompaszögű háromszög és olyan derékszögű háromszög, amelynél a magasságtalppont nem azonos a derékszögű csúccsal. Legyen T a C csúcsból induló magasság talppontja! $BTC\Delta$ -ben m_c befogó, a átfogó $\Rightarrow m_c < a$; $ATC\Delta$ -ben m_c befogó, b átfogó $\Rightarrow m_c < b$. Adjuk össze az egyenlőtlenségeket! $2m_c < a + b \Rightarrow \underline{m_c < \frac{a + b}{2}}$.

158. A 157. feladat állítása szerint: $m_a < \frac{b + c}{2}$; $m_b < \frac{a + c}{2}$; $m_c < \frac{a + b}{2}$. Adjuk össze az egyenlőtlenségeket: $\underline{m_a + m_b + m_c < \frac{b + c + a + c + a + b}{2} = a + b + c = K}$.

159. Háromszög-egyenlőtlenség az $ABD\Delta$ -re: $AB < AD + DB$. Háromszög-egyenlőtlenség a $BDC\Delta$ -re: $BC < DC + DB$. Adjuk össze az egyenlőtlenségeket! $AB + BC < AD + DC + 2DB \Rightarrow \underline{AB + BC < AC + 2BD \Rightarrow AB + BC - AC < 2BD}$.

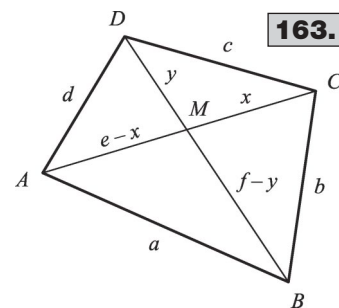
160. Tükrözzük az $ABC\Delta$ -et az AB oldal C_1 felezőpontjára! C képe C' lesz. Írjuk fel a háromszög-egyenlőtlenséget a $CC'B\Delta$ -re: $a + b > 2s_c$. Hasonlóan megmutatható, hogy $b + c > 2s_a$ és $a + c > 2s_b$. Adjuk össze a három egyenlőtlenséget: $2a + 2b + 2c > 2s_c + 2s_a + 2s_b \Rightarrow \underline{a + b + c > s_c + s_a + s_b}$.

161. Írjuk fel a háromszög-egyenlőtlenséget a súlypont és a háromszög két-két csúcsa által meghatározott háromszögekre! $ASB\Delta$ -re: $\frac{2}{3}s_a + \frac{2}{3}s_b > c$; $BSC\Delta$ -re: $\frac{2}{3}s_b + \frac{2}{3}s_c > a$; $CSA\Delta$ -re: $\frac{2}{3}s_c + \frac{2}{3}s_a > b$. Adjuk össze a három egyenlőtlenséget: $\frac{4}{3}s_a + \frac{4}{3}s_b + \frac{4}{3}s_c > a + b + c \Rightarrow \underline{s_a + s_b + s_c > \frac{3}{4}(a + b + c)}$.

162. Az állítás helyett elég belátni, hogy $CA_1 + A_1B > CA + AB$. Legyen B tükörképe az AA_1 külső szögfelezőre B^* ! A tükrözés miatt $B^*A_1 = A_1B$ és $B^*A = AB$; $\underline{CA_1 + A_1B = CA_1 + A_1B^*} > CB^* = CA + AB^* = \underline{CA + AB}$. Az aláhúzott részekből következik az állítás.

163. Jelöljük az átlók metszéspontjától a csúcsokig terjedő szakaszokat a 163. ábra szerint! Írjuk fel a háromszög-egyenlőtlenséget az átlók által létrehozott háromszögekre! $ABM\Delta$ -re: $e - x + f - y > a$; $CDM\Delta$ -re: $x + y > c$. Adjuk össze az egyenlőtlenségeket!

$e - x + f - y + x + y > a + c \Rightarrow e + f > a + c$. Az állítás a másik szemköztés oldalpárra hasonlóan látható be.

164. A 163. ábra jelöléseivel: **1. eset:** Írjuk fel a háromszög-egyenlőtlenséget az átlók metszéspontja és a csúcsok által létrehozott háromszögekre! $ABM\Delta$ -re: $e - x + f - y > a$; $BCM\Delta$ -re: $f - y + x > b$; $CDM\Delta$ -re: $x + y > c$; $DAM\Delta$ -re: $y + e - x > d$. Adjuk össze az egyenlőtlenségeket: $2e + 2f > a + b + c + d \Rightarrow e + f > \frac{1}{2}(a + b + c + d)$.

2. eset: Írjuk fel a háromszög-egyenlőtlenségeket az átlók által létrehozott háromszögekre! $ABC\Delta$ -re: $a + b > e$; $BCD\Delta$ -re: $b + c > f$; $CDA\Delta$ -re: $c + d > e$; $DAB\Delta$ -re: $d + a > f$. Adjuk össze az egyenlőtlenségeket: $2a + 2b + 2c + 2d > 2e + 2f \Rightarrow a + b + c + d > e + f$.

165. Alkalmazzuk a háromszög-egyenlőtlenséget az $ABC\Delta$ -re: $AC + CB > AB$. Alkalmazzuk a háromszög-egyenlőtlenséget az $ACD\Delta$ -re: $AD + DC > AC$. A kettőt együtt tekintve: $AB < AC + CB < AD + DC + CB$. Konvex négyszögeknél ez a gondolatmenet bármelyik oldalra megismételhető. Konkáv négyszög esetében (a konkáv szög δ) $CD < CA + AD$, a befoglaló háromszögre $CA < AB + BC$, a kettőt együtt tekintve: $CD < CA + AD < AB + BC + AD$.

166. Alkalmazzuk a háromszög-egyenlőtlenséget az $ABC\Delta$ -re: $AC < 6 \text{ cm} + 3 \text{ cm} = 9 \text{ cm}$. Alkalmazzuk a háromszög-egyenlőtlenséget az $ABD\Delta$ -re: $BD < 6 \text{ cm} + 2 \text{ cm} = 8 \text{ cm} < 9 \text{ cm}$.

167. Legyen M az átlók metszéspontja és P egy tetszőleges pont az $ABCD$ négyszög síkjában! Háromszög-egyenlőtlenség a $DBP\Delta$ -re (egyenlőség $P \in DB$ esetén): $PD + PB \geq DB = DM + MB$. Háromszög-egyenlőtlenség a $ACP\Delta$ -re (egyenlőség $P \in AC$ esetén): $PC + PA \geq AC = AM + MC$. Vegyük az egyenlőtlenségek összegét: $PA + PB + PC + PD \geq MD + MB + MA + MC$. Egyenlőség csak akkor áll fenn, ha $P \in DB$ és $P \in AC$, azaz $P \equiv AC \cap DB = M$. Tehát az átlók metszéspontjára a legkisebb a csúcsoktól mért távolságok összege.

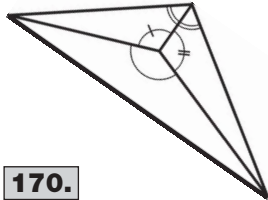
168. Háromszög-egyenlőtlenség az $A_1A_2 \dots A_n$ sokszög szomszédos csúcsai és a tetszőleges P pont által meghatározott i -edik háromszögre: $PA_i + PA_{i+1} > A_iA_{i+1}$, ahol $1 \leq i \leq n$ és $A_{n+1} = A_1$. Adjuk össze az egyenlőtlenségeket! $\sum_{i=1}^n (PA_i + PA_{i+1}) > \sum_{i=1}^n A_iA_{i+1} \Rightarrow 2 \cdot \sum_{i=1}^n PA_i > K \Rightarrow \sum_{i=1}^n PA_i > s$.

169. 1. eset: A négy pont konvex négyszöget határoz meg. Három pont kiválasztásakor az összekötő szakaszaik között egy átló és két oldal van. Ha bármely kiválasztáskor csak hegyesszögű háromszöget kapnánk, akkor a négyszögben minden szög hegyesszög lenne, így a belső szögek összege kisebb lenne 360° -nál, ami lehetetlen.

2. eset: A négy pont konkáv négyszöget határoz meg. Ha bármely kiválasztásnál csak hegyesszögű háromszöget kapnánk, akkor a konkáv szög csúcsánál levő két szög összege kisebb lenne 180° -nál, ami lehetetlen.

170. A 170. ábrán jelzett szögek mindegyike tompaszög.

171. AF súlyvonal az $APQ\Delta$ -ben. Legyen az A pont F -re vonatkozó tükörképe A' ! Írjuk fel a háromszög-egyenlőtlenséget az $AA'P\Delta$ -re: $AP + AQ = AP + PA' >$

$> 2AF \Rightarrow \frac{AP + AQ}{2} > AF$. Hasonlóan megmutatható, hogy

$\frac{BP + BQ}{2} > BF$. Adjuk össze az egyenlőtlenségeket! $\frac{AP + AQ + BP + BQ}{2} = \frac{(AP + PB) + (AQ + QB)}{2} = \frac{k + k}{2} = k$.

170.

Adott tulajdonságú pontok halmazának meghatározása a síkon

I

Ponthalmazok

172. A keresett ponthalmazt az e egyenestől 3 cm távolságra húzódó párhuzamos egyenespár pontjai alkotják.

173. Az e egyenestől 3 cm-re levő párhuzamos egyenespár egy „sávot” jelöl ki a síkból. E „sáv” pontjai tartoznak a keresett ponthalmazba, a határpontok kivételével.

174. Az e egyenestől 3 cm-re húzódó párhuzamos egyenespár f és g . Az f és g egyenesek által létrehozott, e -t nem tartalmazó félsíkok pontjai tartoznak a ponthalmazba.

175. Az O középpontú, 3 cm sugarú kör és az egyenes közös pontja a megoldás. Nincs megoldás, ha $d(O; e) > 3$ cm; Egy megoldás van, ha $d(O; e) = 3$ cm; Két megoldás van, ha $d(O; e) < 3$ cm.

176. A P pont mint középpont köré rajzolt 3 cm sugarú k kör és az e egyenestől 2 cm-re húzódó f és g párhuzamos egyenespár közös része adja a keresett ponthalmazt. 4; 3; 2; 1 vagy 0 megoldása lehet a feladatnak.

177. A keresett ponthalmazt a P középpontú, 3 cm sugarú k kör és az e egyenestől 2 cm-re húzódó f és g párhuzamosok által meghatározott sáv közös része alkotja. A megoldások száma függ a P pont és az e egyenes helyzetétől.

178. A keresett ponthalmazt a P középpontú, 3 cm sugarú k kör külső pontjainak és az e egyenestől 2 cm-re húzódó f és g párhuzamosok által meghatározott sáv belső pontjainak közös része alkotja. A megoldások száma függ a P pont és az e egyenes helyzetétől.

179. A keresett ponthalmazt az A középpontú, 4 cm sugarú k_A kör és a B középpontú, 2,5 cm sugarú k_B kör közös része alkotja. $4 \text{ cm} + 2,5 \text{ cm} < 8 \text{ cm} \Rightarrow k_A \cap k_B = \emptyset \Rightarrow$ nincs olyan pont, ami mindkét feltételnek megfelel.

180. A keresett pontok az A középpontú, 6 cm sugarú kör és a B középpontú, 6 cm sugarú kör közös pontjai. 2; 1 vagy 0 megoldás lehet A és B távolságától függően.

181. A P középpontú, 2 cm sugarú kör és a Q középpontú, 3 cm sugarú kör közös része adja a keresett ponthalmazt. 2; 1 vagy 0 megoldás lehet a P és Q távolságától függően.

182. A P középpontú, 2 cm sugarú körlap és a Q középpontú, 3 cm sugarú körlap közös belső pontjai adják a keresett ponthalmazt.

183. A P középpontú, 2 cm sugarú körlap és a Q középpontú, 3 cm sugarú kör külső pontjai által alkotott ponthalmaz közös része a keresett ponthalmaz.

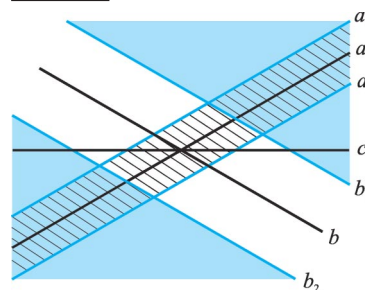
184. Az e egyenestől 1 cm távolságra húzódó e_1 és e_2 párhuzamos egyenespárnak az f egyenestől 1 cm-re húzódó f_1 és f_2 párhuzamos egyenespárral vett közös része adja a keresett ponthalmazt. Ha e nem párhuzamos f -fel, akkor 4 pont a megoldás. Ha e párhuzamos f -fel és $d(e; f) = 2$ cm, akkor egy egyenes a megoldás. Ha e párhuzamos f -fel és $d(e; f) \neq 2$ cm, akkor nincs megoldás.

185. A P középpontú, 3 cm belső sugarú, 4 cm külső sugarú körgyűrű belső pontjai és külső határvonala adják a keresett ponthalmazt.

186. A keresett ponthalmazt az ábrák mutatják az egyenesek elhelyezkedésétől függően. Első esetben üres halmazt, második esetben két pontot, harmadik esetben két szakaszt kapunk.

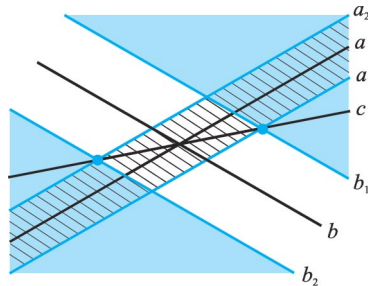
187. Az e egyenestől x távolságra levő e_1 és e_2 párhuzamos egyenespárnak az f egyenestől y távolságra levő f_1 és f_2 párhuzamos egyenespárral vett közös része a keresett ponthalmaz. Ha $e \nparallel f$, akkor 4 pont a megoldás.

186/I.

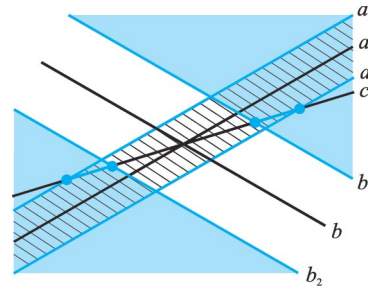

I

186/II.

186/III.

Ha $e \parallel f$ és $d(e; f) = x - y$ vagy $d(e; f) = x + y$, akkor egy egyenes a keresett ponthalmaz. Ha $e \parallel f$ és $d(e; f) \neq x - y$, $d(e; f) \neq x + y$, akkor a keresett ponthalmaz üres.

188. A ponthalmaz egy olyan 6 cm oldalú négyzet belső pontjaiból áll, melynek középpontja a merőlegeselek metszéspontja, oldalai pedig párhuzamosak a merőleges egyenesekkel.

189. Egyetlen ilyen pont van, a háromszög oldalfelező merőlegeseinek közös pontja.

190. a) Egyetlen ilyen pont van, a négyzet középpontja. b) A keresett ponthalmazt a 190. ábra mutatja.

191. A keresett ponthalmaz az e és f egyenesekkel párhuzamos k egyenes, amelyre $d(f; k) = d(e; k)$. A k egyenest az e és f egyenesek középpárhuzamosának nevezzük.

192. Az a és c oldalegyenesektől egyenlő távolságra levő pontok halmaza a k_1 középpárhuzamos, a b és d oldalegyenesektől pedig a k_2 középpárhuzamos. $k_1 \cap k_2 = O$, a négyzet középpontja.

193. $g_1, g_2, g_3, g_4 \parallel e \parallel f$, $2 \cdot d(g_1; e) = d(g_1; f) \wedge 2 \cdot d(g_2; f) = d(g_2; e) \wedge 2 \cdot d(g_3; e) = d(g_3; f) \wedge 2 \cdot d(g_4; f) = d(g_4; e)$

194. A keresett ponthalmaz az e és f egyenesek által meghatározott szögek szögfelezőinek pontjaiból áll.

195. Négy ilyen pont van, a három belső szögfelező, illetve egy belső és két külső szögfelező metszéspontja.

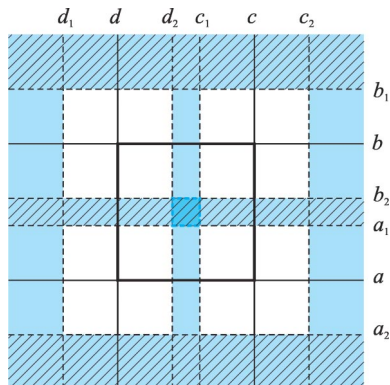
196. 1. eset: A három egyenesnek három különböző metszéspontja van: A, B és C . Négy ilyen pont van, a megfelelő szögfelezők metszéspontjaként kapjuk meg őket: ① A beírható kör középpontja, O_0 ; ② A c oldalhoz hozzáírt kör középpontja, O_c ; ③ A b oldalhoz hozzáírt kör középpontja, O_b ; ④ Az a oldalhoz hozzáírt kör középpontja, O_a .

2. eset: A három egyenesnek egy közös pontja van: M . M az egyetlen pont, ami megfelel a feltételeknek.

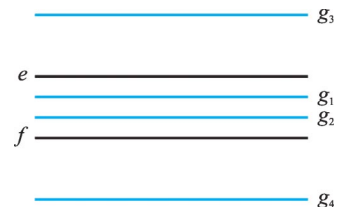
3. eset: Két egyenes párhuzamos, a harmadik metszi őket. Két ilyen pont van: ① Az A -nál keletkezett α szög szögfelezőjének az e és f egyenesek g középpárhuzamosával való metszéspontja, Q ; ② Az A -nál keletkezett α' szög szögfelezőjének a g egyenessel való metszéspontja, P . Megjegyzés: a B -nél keletkezett szögek felezésével is ugyanezekhez a pontokhoz jutottunk volna, mivel a $BQAP$ négyszög téglalap.

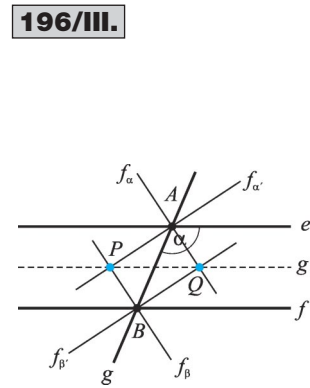
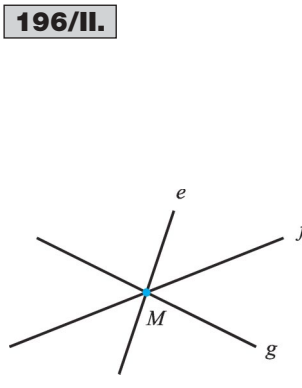
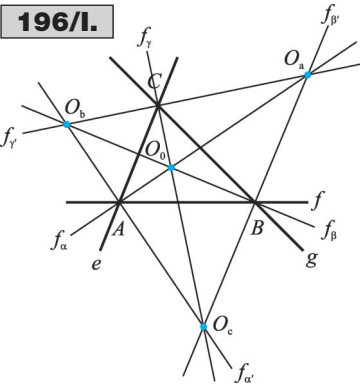
4. eset: Mindhárom egyenes párhuzamos. Nincs a feltételnek eleget tevő pont.

190.

193.

- 197.** A C pontok az AB egyenessel párhuzamosan, tőlük m távolságra levő c_1 és c_2 egyenesen vannak, és ezen egyenesek minden pontja megfelel a feltételnek.
- 198.** A feltételnek eleget tevő C pontok két olyan r sugarú kört alkotnak, amelyeknek a középpontja A -tól és B -től r távolságra van. A és B pont nem tartozik a keresett ponthalmazhoz, mert ebben az esetben nem jön létre háromszög.
- 199.** f_α és f_α' szögfelezők pontjai egyenlő távol vannak AB és AC egyenesétől. f_{AB} szakaszfelező merőleges pontjai egyenlő távol vannak az A és B pontoktól. $f_\alpha \cap f_{AB} = M_1$, $f_\alpha' \cap f_{AB} = M_2$. M_1 és M_2 a keresett pontok.
- 200.** A keresett egyenesek a P középpontú, 4 cm sugarú kör e -vel párhuzamos érintői.
- 201.** Vegyünk fel e tetszőleges pontján át olyan f egyenest, ami e -vel $(+\alpha)$ és olyan g egyenest, ami e -vel $(-\alpha)$ szöget zár be! Szerkesszünk P -n át párhuzamost f -fel és g -vel! $\Rightarrow f$ és g' a keresett egyenesek.
- 202.** A keresett egyenesek a P középpontú, 4 cm sugarú kör olyan érintői, amelyek az e egyenessel 30° -os szöget zárnak be. Négy ilyen egyenes van.
- 203.** A keresett pontok az adott félegyenessel közös kezdőpontú félegyenesen vannak. A két félegyenes 45° -os szöget zár be egymással. Ennek a félegyenesnek minden pontja megfelelő.
- 204.** $OPQ\Delta$ egyenlő szárú $\Rightarrow POQ\angle = PQQ\angle$; $r \parallel q \Rightarrow ROQ\angle = OQP\angle$, mert váltószögek. $POQ\angle = PQQ\angle = ROQ\angle \Rightarrow OQ$ szögfelező. A szögfelező félegyenes minden pontja rendelkezik a tulajdonsággal.

